VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ
ÚSTAV FINANCÍ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT
INSTITUTE OF FINANCES

KOMPARACE ZDAŇOVÁNÍ FYZICKÝCH OSOB V ČESKÉ REPUBLICE A V NIZOZEMSKU

COMPARISON OF PERSONAL INCOME TAX IN THE CZECH REPUBLIC AND THE NETHERLANDS

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE
BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE MARTIN SAŇÁK
AUTHOR

VEDOUCÍ PRÁCE JUDr. Ing. JAN KOPŘIVA, Ph.D.
SUPERVISOR

BRNO 2015

Vysoké učení technické v Brně
Fakulta podnikatelská

Akademický rok: 2014/2015
Ústav financí

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Saňák Martin

Účetnictví a daně (6202R049)

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách, Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně a Směrnicí děkana pro realizaci bakalářských a magisterských studijních programů zadává bakalářskou práci s názvem:

Komparace zdaňování fyzických osob v České republice a v Nizozemsku

v anglickém jazyce:

Comparison of Personal Income Tax in the Czech Republic and the Netherlands

Pokyny pro vypracování:

Úvod
Cíle práce, metody a postupy zpracování
Teoretická východiska práce
Analýza současného stavu
Vlastní návrhy řešení
Závěr
Seznam použité literatury
Přílohy

Podle § 60 zákona č. 121/2000 Sb. (autorský zákon) v platném znění, je tato práce "Školním dílem". Využití této práce se řídí právním režimem autorského zákona. Citace povoluje Fakulta podnikatelská Vysokého učení technického v Brně.

Seznam odborné literatury:

BRYCHTA, I., I. MACHÁČEK a M. DĚRGEL. Daň z příjmů 2013. Praha: ASPI, 2013. ISBN 978-80-7357-995-1.
KUBÁTOVÁ, K. Daňová teorie a politika. 5. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 275 s. ISBN 978-80-7357-574-8.
MACHÁČEK, I. Daň z příjmů fyzických osob 2010: praktická pomůcka k daňové optimalizaci. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2010. 273 s. ISBN 978-80-7400-188-8.
MARKOVÁ, H. Daňové zákony: úplná znění platná k 1. 1. 2014. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3206-0.
ŠIROKÝ, J. Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 28 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SD, odraz ekonomické krize v daňové politice EU, zdanění finančního sektoru. 6. vyd. Praha: Linde Praha, 2013. 386 s. ISBN 978-80-7201-925-0.

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Ing. Jan Kopřiva, Ph.D.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2014/2015.

L.S.

prof. Ing. Mária Režňáková, CSc. Ředitel ústavu	doc. Ing. et Ing. Stanislav Škapa, Ph.D. Děkan fakulty

V Brně, dne 28.2.2015

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá srovnáním zdaňování příjmů fyzických osob v prostředí dvou odlišných států, kterými jsou Česká republika a Nizozemsko. V teoretické části jsou důkladně popsány daňové pojmy a různé druhy zdanitelných příjmů. Praktická část aplikuje získané teoretické poznatky na modelové příklady, které slouží k porovnání. Výstupem práce jsou návrhy pro daňovou optimalizaci poplatníků a návrhy legislativních úprav, které by mohly být přejaty z jednoho systému do druhého.

Abstract

The bachelor‘s thesis is concerned with comparison of personal income tax in the environment of two different countries which are the Czech Republic and the Netherlands. In the theoretical part, the tax terminology and different kinds of taxable incomes are described in detail. The practical part applies the theoretical knowledge to model scenarios which are used for comparison. The output of the thesis consists of suggestions for tax optimization of taxpayers and proposals for legislative changes that could be adopted from one system to the other.

Klíčová slova

daň, poplatník, sazba daně, Česká republika, Nizozemsko, daň z příjmu fyzických osob, srovnání

Key words

tax, taxpayer, tax rate, Czech Republic, Netherlands, personal income tax, comparison

Bibliografická citace

SAŇÁK, M. *Komparace zdaňování fyzických osob v České republice a v Nizozemsku.* Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2015. 101 s. Vedoucí bakalářské práce JUDr. Ing. Jan Kopřiva, Ph.D..

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem ve své práci neporušil autorská práva (ve smyslu Zákona č. 121/200 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brně dne 29. května 2015

……

podpis studenta

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Ing. Janu Kopřivovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a ochotu při zpracování mé práce, dále příteli Luuk Tijssen za pomoc při zpracování a překladu z nizozemštiny.

OBSAH

ÚVOD 11

CÍLE PRÁCE 13

METODIKA DOSAŽENÍ CÍLŮ PRÁCE 13

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRO DAŇOVÉ SOUSTAVY 14

1.1 Základní pojmy 14

1.2 Třídění daní 19

1.2.1 Přímá daň 19

1.2.2 Nepřímá daň 19

1.2.3 Daňový mix – poměr přímých a nepřímých daní 19

1.2.4 Ostatní způsoby třídění daní 20

1.3 Daň z příjmů fyzických osob v České republice 21

1.3.1 Daňové subjekty 21

1.3.2 Předmět daně 22

1.3.3 Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky 23

1.3.4 Příjmy ze samostatné činnosti 25

1.3.5 Příjmy z kapitálového majetku 26

1.3.6 Příjmy z nájmu 27

1.3.7 Ostatní příjmy 28

1.3.8 Nezdanitelná část základu daně 30

1.3.9 Položky odčitatelné od základu daně 31

1.3.10 Slevy na dani a daňové zvýhodnění 31

1.3.11 Sazba daně 33

1.3.12 Solidární zvýšení daně 33

1.3.13 Příspěvky na sociální zabezpečení 33

1.3.14 Správa daně 34

1.4 Daň z příjmů fyzických osob v Nizozemsku 35

1.4.1 Daňové subjekty 35

1.4.2 Předmět daně 37

1.4.3 Box 1 – Příjmy z práce a obydlí 37

1.4.4 Box 2 – Příjmy z podstatných účastí ... 38
1.4.5 Box 3 – Příjmy z úroků a investic ... 39
1.4.6 Položky odčitatelné od základu daně ... 39
1.4.7 Slevy na dani ... 41
1.4.8 Sazba daně ... 43
1.4.9 Příspěvky na sociální zabezpečení ... 44
1.4.10 Srážková daň ... 45
1.4.11 Správa daně ... 46
2 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU A MODELOVÉ PŘÍKLADY ... 47
2.1 Komparace ... 47
2.1.1 Česká republika ... 47
2.1.2 Nizozemsko ... 48
2.1.3 Vybrané makroekonomické ukazatele ... 48
2.1.4 Vlastní srovnání ... 53
2.2 Algoritmus výpočtu daňové povinnosti ... 60
2.2.1 Algoritmus pro ČR ... 60
2.2.2 Algoritmus pro Nizozemsko ... 62
2.2.3 Rozdíly ve výpočtu daňové povinnosti v obou zemích ... 64
2.3 Výpočet daňové povinnosti v ČR ... 64
2.3.1 Zadání pro poplatníka s minimální mzdou a následný výpočet ... 64
2.3.2 Zadání pro poplatníka s průměrnou mzdou a následný výpočet ... 66
2.3.3 Zadání pro poplatníka s nadprůměrnou mzdou a následný výpočet ... 68
2.4 Výpočet daňové povinnosti v Nizozemsku ... 72
2.4.1 Zadání pro poplatníka s minimální mzdou a následný výpočet ... 72
2.4.2 Zadání pro poplatníka s průměrnou mzdou a následný výpočet ... 73
2.4.3 Zadání pro poplatníka s nadprůměrnou mzdou a následný výpočet ... 76
2.5 Výsledné srovnání modelových příkladů ... 78
3 DOPORUČENÍ A NÁVRHY ... 88
3.1 Možnosti daňové optimalizace v ČR ... 88
3.2 Možnosti daňové optimalizace v Nizozemsku ... 89

3.3 Návrhy 90

ZÁVĚR 92

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY 95

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK 98

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ 99

SEZNAM OBRÁZKŮ 100

SEZNAM PŘÍLOH 101

ÚVOD

Nastavení daňové soustavy tak, aby do státního rozpočtu přinášela efektivně co nejvíce prostředků, je velmi citlivý úkol, který musí řešit vláda každého státu. Za velice choulostivé autor práce považuje vhodné nastavení daně z příjmu fyzických osob, jelikož má dopad na život většiny obyvatel.

Hlavním tématem této bakalářské práce se tak stává daň z příjmů fyzických osob. Jelikož se česká právní úprava této daně mění velmi často, ať se tomu děje z politických nebo ekonomických důvodů, je pro běžného občana obtížné všechny tyto změny pochytit. Proto se autor práce snaží zákonné podmínky této daně souhrnně zpřehlednit.

Kromě toho se autor práce rozhodl porovnat zdanění fyzických osob s jinou zemí. Za druhou zemi, se kterou bude provedena komparace, si autor práce vybral Nizozemsko. Hlavním důvodem pro výběr této země je fakt, že se ještě donedávna řadila mezi evropské daňové ráje s rozsáhlými možnostmi daňové optimalizace. Autor je přesvědčen, že v rámci porovnání bude zajímavé zohlednit skutečnost, že v České republice je uplatněna lineární sazba daně oproti nizozemské právní úpravě, která v sobě má zakomponovanou progresivní sazbu. Mimo to se jedná o členský stát Evropské unie s vysokou životní úrovní. Práce je tak kromě znázornění podobností a zásadních odlišností daňových úprav obou států zaměřena i na vliv zdanění ve vztahu k životní úrovni obyvatelstva.

Bakalářská práce je koncipována do tří hlavních částí reprezentovaných číslovanými kapitolami.

První část je pojata jako teoretická, zaměřená na popis obecných daňových pojmů, funkcí daní a různých způsobů jejich třídění. Autor práce se rozhodl prvně osvětlit systém zdanění fyzických osob v České republice. Následuje popis nizozemské daňové úpravy. Pro oba systémy jsou vždy definovány základní daňové pojmy, dále jsou popsány různé skupiny zdanitelných příjmů, odčitatelné položky a slevy na dani. V závěru autor popíše zásady správy daně z příjmů fyzických osob v obou zemích.

Druhá část je zaměřena prakticky. Obsahuje srovnání vybraných ekonomických ukazatelů a samozřejmě také daňových ukazatelů. Rovněž se v ní vyskytuje popis

algoritmu výpočtu daňové povinnosti jak českého, tak nizozemského poplatníka daně z příjmů fyzických osob. Dále je v této části obsaženo několik rozličných modelových příkladů poplatníků s různou výší příjmů. Závěrem jsou výstupy z těchto příkladů podrobeny srovnání z různých hledisek.

V poslední části je formulováno závěrečné shrnutí všech důležitých poznatků, které práce obsahuje. Následují vlastní návrhy k implementaci určitých prvků, které se ukazují jako výhodnější v systému druhé země.

Práce vychází z legislativy platné a účinné k 1. lednu 2014, pokud není uvedeno jinak.

CÍLE PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce je pochopení mechanismů zdanění fyzických osob v České republice a Nizozemsku a jejich následné porovnání. Vedlejším cílem je vyhledání výhod a nevýhod obou těchto systémů. Po této analýze následují modelové případy, na jejichž základu budou navrhnuta nejvhodnější opatření, která by mohla legislativa jednotlivých zemí přijmout za své.

METODIKA DOSAŽENÍ CÍLŮ PRÁCE

Teoretická část je zpracována na základě studia odborné literatury a důvěryhodných internetových zdrojů, které se danou problematikou důkladně zabývají. Přednost dostala především platná legislativní úprava daní z příjmů obou zemí.

Jak již název práce napovídá, primárně užívaná je metoda **komparace**. Tato metoda je využita jak v teoretické části, tak v analytické části práce. Pomocí ní se provedlo srovnání zdanění příjmů fyzických osob v ČR a Nizozemsku. Současně s ní je v analytické části použita metoda **analogie** pro určení podobností daňových systémů obou zemí.

Dále jsou využívány metody **analýzy** a **syntézy**. Metoda analýzy má podstatu v tom, že zkoumaný celek rozděluje na jednotlivé dílčí části. Naproti tomu metoda syntézy jednotlivá fakta shromažďuje do uspořádaného celku. Obě tyto metody jsou obsaženy v teoretické části, např. při práci se zdroji, i v analytické části, např. při použití teoretických poznatků v modelových příkladech pro výpočet daňové povinnosti.

Dále je v analytické části práce využita metoda **modelování**, která slouží k vytvoření modelových situací a příkladů poplatníků daně z příjmů fyzických osob.

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRO DAŇOVÉ SOUSTAVY

V první části této kapitoly je pozornost zaměřena na vysvětlení pojmů týkajících se problematiky daní tak, jak s nimi bude nakládáno v dalších částech práce.

V dalších částech se autor práce věnuje základnímu popisu fungování českého a nizozemského zákona o daních z příjmů se zaměřením na fyzické osoby.

1.1 Základní pojmy

Daň

Daní se chápe: *„povinná, nenávratná, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu. Je to platba neúčelová a neekvivalentní. Daň se pravidelně opakuje v časových intervalech (např. každoroční placení daně z příjmů) nebo je nepravidelná a platí se za určitých okolností (např. při každém převodu nemovitosti)“* (Kubátová, 2010, s. 15-16).

Jiná, šíře pojatá definice používaná mezinárodní organizací OECD zní následovně:

„Daň je povinná, nenávratná platba do veřejného rozpočtu“ (Kubátová, 2009, s. 9).

Nenávratností daně se rozumí skutečnost, že neexistuje nárok na ekvivalentní protihodnotu, a že tedy výše daně nezávisí na tom, jaké veřejné služby konkrétní poplatník využívá (Kubátová, 2009, s. 9).

Příspěvky na sociální zabezpečení

Příspěvky na sociální zabezpečení (a jiné druhy zákonného pojištění, např. zdravotní) sice přesně nesplňují podmínky pro zařazení do kategorie daní, avšak mají některé vlastnosti, které je daním velice přibližují. Mezi daně je řadí především povinnost a pravidelnost placení. Výše příspěvku je určena hlavně výší důchodu, z něhož je placen. Jen v malé míře se od výše příspěvků odvozuje plnění pojištění. Příkladem může být zdravotní pojištění, u něhož vůbec nezávisí poskytovaná zdravotní péče na výši příspěvků poplatníka (Kubátová, 2010, s. 16).

Příspěvky na sociální zabezpečení (včetně příspěvků na zákonná pojištění) se vztahují na zaměstnance a na OSVČ. Za své zaměstnance platí příspěvky zaměstnavatel. Příspěvky na sociální zabezpečení slouží ke krytí výdajů spojených s potřebou finančního zajištění následujících plateb:

- starobních a invalidních důchodů,
- nemocenských dávek,
- dávek v mateřství,
- dávek v nezaměstnanosti,
- dalších dávek a náhrad podle konkrétních podmínek v různých zemích (můžou být např. náhrady při pracovních úrazech),
- zdravotnických služeb (Kubátová, 2009, s. 11).

Funkce daní

Podle Kubátové (2009, s. 16-17) rozlišujeme tři základní funkce daní:

- funkce alokační,
- funkce redistribuční,
- funkce stabilizační.

Funkce alokační se uplatní v případech, kdy na trhu dochází k neefektivní alokaci zdrojů. Důvody tržního selhání jsou nejčastěji existence veřejných statků, statků pod ochranou, externalit nebo nedokonalá konkurence.

Funkce redistribuční činí z daně nástroj pro zmírnění rozdílů v důchodech různých příjmových skupin. Nástrojem může být například progresivní daň z příjmů.

Funkce stabilizační slouží ke zmírňování výkyvů v hospodářském cyklu. Díky tomu se má zajistit i cenová stabilita a zaměstnanost. Tato funkce však vyvolává rozepře mezi odbornou veřejností. Odpůrci zastávají názor, že snaha stabilizovat vede jen k vyšší nestabilitě.

V odborné literatuře je rovněž často zmiňována funkce fiskální. Tato funkce však nemá stejné postavení jako funkce výše uvedené. Slouží k vyjádření schopnosti daně získat finanční prostředky pro veřejný rozpočet. Fiskální funkce je tak vlastně obsažena ve

všech výše uvedených funkcích. Při plnění funkce alokační se jedná o získání finančních prostředků pro financování oblastí, které jsou trhem podceněny. U funkce redistribuční jde o získání prostředků pro chudé od bohatých. Při plnění funkce stabilizační jde o vládní regulaci daňových příjmů dle fáze hospodářského cyklu.

Daňové principy

Autoři odborné literatury uvádějí různé požadavky na daně (tzv. daňové principy). Kubátová (2010, s. 42) uvádí pět kritérií, podle kterých se daň může považovat za „dobrou daň“:

a) *„spravedlnost,*
b) *efektivnost,*
c) *pozitivní vlivy na ekonomické chování subjektů, resp. omezení negativních vlivů (daňové stimuly),*
d) *správné působení na makroekonomické agregáty (makroekonomická pružnost),*
e) *právní perfektnost a politická průhlednost.“*

Spravedlnost daní je prezentována především redistribučním efektem. Pokud tvrdíme, že lidé mají platit daně podle své platební schopnosti, tzn. bohatí platí více a chudí méně, mluvíme o principu platební schopnosti. Spravedlností lze také rozumět požadavek, aby za zaplacenou daň lidé dostali odpovídající protihodnotu. Tento princip se nazývá principem prospěchu. V politice daní je využíváno obou uvedených principů.

Daně, které jsou uloženy neefektivně, ochuzují stát i poplatníky. Příčinami neefektivnosti jsou administrativní náklady správců daně a poplatníků a distorze daní. Distorze vedou poplatníky k substituci zdaněného zboží nebo služeb jinými, nezdaněnými, čímž dochází k neefektivní alokaci zdrojů v ekonomice. Administrativní náklady nenese jen státní aparát (správce daně), ale také poplatníci a plátci daní, kteří vedou daňové účetnictví, musí vyplňovat daňová přiznání, platit daňové poradce apod. Čím jsou daně složitější, tím jsou administrativní náklady vyšší.

Dalším požadavkem je pozitivní působení daně na ekonomické chování subjektů. Pokud vláda státu nechce dlouhodobě omezovat růst, neměla by potlačovat nabídkovou stranu

ekonomiky. Úkolem daní není omezovat pracovní úsilí lidí, ochotu spořit či přijímat podnikatelská rizika, nýbrž stimulovat chování subjektů „správným“ směrem.

V krátkodobém horizontu mohou daně působit na efektivní poptávku soukromého sektoru, a to tím, že z jejího celkového objemu odčerpají větší či menší díl. Lze tedy tvrdit, že daně pružně reagují na změnu hrubého domácího produktu. Pokud předpokládáme, že daně mají vliv na stabilitu, mohou být použity jako stabilizátory. Tím se daně stávají prostředkem makroekonomické politiky.

Za předpokladu zvyšování preference svobody jednotlivce se stávají požadavky na právní perfektnost a politickou průhlednost až naléhavě důležité. Jejich plnění pozitivně působí i na dodržování ostatních požadavků. Za „lepší“ se pak považují takové daně, u nichž je patrné, kdo je ve skutečnosti platí, než ty, u nichž se tato informace vytratí, čímž může potenciálně dojít k nespravedlnosti a neefektivnosti daně.

Zvláštním problémem je existence a působení různých nátlakových skupin, jimž se mnohdy podaří získat specifické výhody či výjimky z daňových zákonů, často navíc pod zástěrkou řešení jiného problému. Proto je nutné se u každého nového daňového opatření ptát: „Cui bono?“ (z lat. Komu to prospěje?) (Kubátová, 2009, s. 18-20).

Faktory ovlivňující daňové systémy vyspělých zemí

Existuje mnoho faktorů, které ovlivňují strukturu daní, celkovou daňovou zátěž v zemi, daňový mix a další charakteristické rysy daňového systému země. Můžeme je uspořádat do následujících šesti skupin:

- ekonomické,
- politické,
- kulturněhistorické,
- administrativní a institucionální,
- technický pokrok,
- globalizace (Kubátová, 2009, s. 47).

Faktory ekonomické: Výnosy z daní a jejich struktura závisí na takových faktorech, jako je například odvětvová a geografická struktura, struktura pracovních sil, míra inflace, hospodářský růst apod. Tam, kde je vyšší podíl obchodních korporací, je větší

i relativní podíl zaměstnanců než OSVČ. Vzhledem k faktu, že proces zdaňování zaměstnanců je snazší než u samostatných podnikatelů, protože jim je daň ze mzdy srážena přímo u zdroje a nemohou svůj základ daně ovlivňovat zatajováním příjmů a zahrnováním různých nákladů, může vláda více spoléhat na příjem z výběru daně z příjmů ze závislé činnosti (Kubátová, 2009, s. 47).

Faktory politické: Protože je každá daň uložena zákonem, musí být daňová opatření prosazena skrz politický systém. Politické důvody však mohou, a to zejména v krátkodobém horizontu, ekonomické důvody zastínit. Stejně jako další objekty veřejné volby, i daně podléhají politickému cyklu. Jiné návrhy jsou politiky prosazovány před volbami a po volbách (Kubátová, 2009, s. 47).

Faktory kulturněhistorické: Patří mezi nejvýznamnější faktory. Jejich důsledkem je zpomalení procesu sjednocování daňových systémů v Evropské unii. Každá země má zažité odlišné způsoby zdanění, svou daňovou morálku, tradici fungování aparátu vybírajícího daně atd. Je známo, že země jižní Evropy se častěji potýkají s daňovými úniky a vlády se pak brání tím, že navyšují podíl nepřímých daní, u nichž jsou daňové úniky obtížnější (Kubátová, 2009, s. 47).

Faktory administrativní a institucionální: O efektivitě provedení zákonného opatření v konečné fázi rozhodují úředníci a odborníci, kteří ve svém oboru setrvávají podstatně delší dobu, než politici ve svých funkcích. Proto politici často spoléhají na rozhodnutí odborníků. Averzi ke změnám má však i státní aparát, jelikož mu přinášejí více práce a jiné obtíže. Často se těmto změnám může bránit vlivem lobbování a stylem svého řízení (Kubátová, 2009, s. 47).

Faktor technického pokroku: S rozvojem výpočetní techniky souvisí například rozšíření a zavádění daně z přidané hodnoty. Rozvoj techniky má také vliv na nové, dokonalejší formy obchodu – internetový obchod, obchod se sofistikovanými finančními deriváty apod., jejichž zdanění bývá problematické. Technický rozvoj však poskytuje nástroje pro účinnější výběr daní a proti daňovým únikům (Kubátová, 2009, s. 47).

Faktor globalizace: Faktor, jehož dopady se projevují čím dál intenzivněji. Změny a reformy daňových systémů neprobíhají jako jednotlivé akty vlád zemí, nýbrž jako vlny, které se koordinovaně přelévají z daňového systému jedné země do zemí dalších.

V České republice byla většina novel zákonů přijatých v posledních letech důsledkem spíše mezinárodního tlaku, než vnitřní potřeby. Součástí této kategorie je rovněž přizpůsobování legislativě Evropské unie (Kubátová, 2009, s. 47-48).

1.2 Třídění daní

Daně lze třídit podle mnoha různých hledisek. Nejčastěji užívaným, a proto šíře rozepsaným způsobem je třídění na daně přímé a nepřímé:

1.2.1 Přímá daň

Za přímé daně považujeme ty, které poplatníkovi odčerpávají část důchodu. Typickým znakem je jejich nepřevoditelnost na jiné subjekty. To znamená, že poplatník je současně i plátcem daně. Především mezi přímé daně patří daně důchodové a daně majetkové (Kubátová, 2010, s. 20).

1.2.2 Nepřímá daň

Za nepřímé daně považujeme takové, které poplatníkovi neodčerpávají část důchodu. Jejich typickou vlastností je převoditelnost na jiné subjekty, a to v cenách zboží, služeb a výrobků. Řadíme mezi ně daně ze spotřeby a obratů, daň z přidané hodnoty a cla (Kubátová, 2010, s. 20).

1.2.3 Daňový mix – poměr přímých a nepřímých daní

Daňový mixem si můžeme představit určitý poměr přímých a nepřímých daní. Podíl přímých daní v takovém mixu většinou reflektuje vyspělost dané země, vyjadřuje také ovšem transparentnost daňového systému, a také odráží vyšší příjmy bohatých poplatníků. Vyspělost dané země reflektuje i schopnost vybrat daně tak, že se její vláda nemusí uchylovat k extenzivnějšímu využívání daní nepřímých, jejichž výběr je skrytější, avšak výběr jistější (Kubátová, 2008, s. 5).

Snaha udržet výnosy, či dokonce jejich zvýšení méně nápadným způsobem, než zvedáním sazeb přímých daní, bývá příčinou přechodu od přímých k nepřímým daním (Kubátová, 2008, s. 5).

1.2.4 Ostatní způsoby třídění daní

Mezi další hlediska třídění daní patří:

- třídění **podle objektu**, na nějž je daň uložena, rozdělujeme daně z důchodů (příjmů), ze spotřeby, z majetku, daně z hlavy a výnosové,
- třídění dle **vztahu k platební schopnosti poplatníka** dělíme daně na daně osobní a in rem (z lat. „na věc“). Platí, že osobní daně jsou adresné, se vztahem ke konkrétnímu poplatníkovi tím, že zohledňují poplatníkovu platební schopnost. Daně in rem se platí zcela bez ohledu na poplatníkovu platební schopnost,
- třídění **podle dopadu**. Tento způsob člení daně na progresivní, regresivní a proporcionální. Progresivní daň více dopadá na bohatší poplatníky. Podíl takové daně na důchodu poplatníka se zvyšuje s růstem důchodu. Daň regresivní má menší podíl na důchodu poplatníka tehdy, když poplatníkův důchod roste. Proporcionální daň svůj podíl na důchodu poplatníka nemění,
- třídění **podle vztahu sazby k základu daně**. Rozlišujeme daně specifické (jednotkové), ad valorem (z lat. „k hodnotě“) a daně stanovené bez vztahu ke zdaňovacímu základu. Daně specifické se stanoví podle množství jednotek daňového základu nebo množství jednotek některé užitečné vlastnosti v daňovém základu. Daně ad valorem se určují podle ceny zdaňovaného základu,
- třídění **podle daňového určení** rozlišuje daně nadstátní (evropské), celostátní (federální), daně vyšších územněsprávních celků, daně municipální a svěřené. Daňovým určením se rozumí rozpočet, do kterého daně plynou,
- třídění **institucionální**. To slouží ke statistickému zpracovávání údajů o příjmech veřejných rozpočtů. Mezi nejvýznamnější patří klasifikace daní Eurostatu, Mezinárodního měnového fondu nebo OECD (Kubátová, 2010, s. 20-23).

Vzhledem k využití klasifikace daní podle OECD v dalších částech autor práce uvádí v následující tabulce 6 hlavních skupin daní i s jejich kódovým označením:

Tabulka č. 1 Klasifikace daní dle OECD

Kód skupiny	Název skupiny
1000	Daně z důchodů, zisků a kapitálových výnosů
2000	Příspěvky na sociální zabezpečení
3000	Daně z mezd a pracovních sil
4000	Daně majetkové
5000	Daně ze zboží a služeb
6000	Ostatní daně

Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD.org, 2015d

1.3 Daň z příjmů fyzických osob v České republice

Hlavním zdrojem poznatků o dani z příjmů fyzických osob (dále DPFO) je zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, a to především v rozsahu paragrafů 2-16b.

Zdaňovacím obdobím daně z příjmů fyzických osob se rozumí kalendářní rok (ZDP, § 16b).

DPFO je rozdělena na dílčí základy daně. Toto rozdělení je založeno na odlišnosti činností, ze kterých příjem může plynout. DPFO zná 5 kategorií dílčích základů daně. Těmi jsou příjmy ze zaměstnání, z podnikání, z kapitálového majetku, z pronájmu a ostatní příjmy (Marková, 2014, s. 9).

1.3.1 Daňové subjekty

Poplatník

Dle zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, byl poplatník definován jako osoba, jejíž příjmy, majetek nebo úkony jsou přímo podrobeny dani. Tento byl však nahrazen zákonem č. 280/2009 Sb., daňovým řádem, který již přesnou definici neobsahuje. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen ZDP) stanovuje, že poplatníky daně z příjmů fyzických osob jsou fyzické osoby. Pro účely daně z příjmů

fyzických osob se rozlišují dva typy poplatníků, a to daňoví rezidenti a daňoví nerezidenti (ZDP, § 2).

Daňový rezident

Daňovým rezidentem se poplatník stává, když splňuje následující podmínky: Musí mít na území České republiky bydliště nebo se zde musí obvykle zdržovat. Za obvykle zdržujícího se poplatníka na území ČR se považuje poplatník, který zde pobývá alespoň 183 dnů v kalendářním roce. Z tohoto titulu jim vyplývá daňová povinnost, jež se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR, tak i na zahraniční příjmy. Taková daňová povinnost se označuje jako neomezená daňová povinnost (ZDP, § 2).

Bydliště na území ČR je takové místo, kde má poplatník stálý byt, a lze usuzovat, že má úmysl trvale se v tomto bytě zdržovat (Brychta et al., 2013, s. 5)

Daňový nerezident

Daňovým nerezidentem se stane takový poplatník, který nesplní podmínky daňového rezidenta nebo to o něm stanoví mezinárodní smlouvy. Tito mají daňovou povinnost v ČR jen z příjmů plynoucích ze zdejších zdrojů, tzv. omezenou daňovou povinnost (ZDP, § 2).

Za daňového nerezidenta se též považují poplatníci, kteří se na území České republiky zdržují za účelem studia nebo léčení. Tito mají daňovou povinnost pouze z příjmů plynoucích ze zdrojů na území České republiky, a to i v případě, že se na území České republiky obvykle zdržují (ZDP, § 2).

Plátce

Za plátce daně se považuje taková osoba, která má na území České republiky sídlo nebo bydliště. Její povinností dle ZDP je odvod daně správci daně nebo zálohy na daň, které jsou vybrány od poplatníků nebo poplatníkovi sraženou. Rovněž je povinna správci daně odvést úhradu za zajištění daně (ZDP, § 38c).

1.3.2 Předmět daně

„Předmětem daně z příjmů fyzických osob (dále jen „daň“) jsou příjmy:

a) ze závislé činnosti a funkční požitky,
b) z podnikání a z jiné samostatně výdělečné činnosti,
c) z kapitálového majetku,
d) z pronájmu,
e) ostatní příjmy" (Brychta et al., 2013, s. 1).

Za příjem fyzické osoby se považuje příjem peněžní i nepeněžní včetně příjmu dosaženého směnou (Macháček, 2010, s. 7).

1.3.3 Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky

Poplatníka s příjmy ze závislé činnosti zákon označuje jako **zaměstnance** a plátce příjmu jako **zaměstnavatele**.

Mezi tyto příjmy **patří** například **následující**:

- plnění v podobě příjmu ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru, v nichž poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu je povinen dbát příkazů plátce, a dále plnění v podobě funkčního požitku,
- příjmy za práci člena družstva, společníka společnosti s ručením omezeným, komanditisty komanditní společnosti,
- odměny člena orgánu právnické osoby, orgánu právnické osoby, likvidátora (ZDP, § 6).

Těmito **příjmy nejsou** například:

Hodnota pracovních oděvů, obuvi, ochranných pomůcek, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků, cestovní náhrady, náhrady za opotřebení vlastního nářadí, zařízení a předmětů potřebných pro výkon práce poskytované zaměstnavatelem dle zákoníku práce (ZDP, § 6).

Od daně jsou dále také **osvobozeny** následující **příjmy**:

Nepeněžní plnění vynaložená zaměstnavatelem na odborný rozvoj zaměstnanců související s předmětem činnosti, hodnota stravování poskytovaného zaměstnavatelem zaměstnancům na pracovišti nebo v rámci závodního stravování, příspěvek zaměstnavatele v celkovém úhrnu až do výše 30 000 Kč ročně na penzijní připojištění se státním příspěvkem na účet zaměstnance u penzijní společnosti nebo na zaměstnancovo soukromé životní pojištění při splnění zákonných podmínek, a mnohé další (ZDP, § 6).

Pokud zaměstnavatel zaměstnanci poskytne služební vozidlo bezúplatně k používání pro služební i soukromé účely, za příjem zaměstnance se považuje 1 % vstupní ceny vozidla včetně DPH za každý započatý kalendářní měsíc používání vozidla. Minimální částka tvořící příjem z tohoto titulu činí 1 000 Kč. Je-li zaměstnanci v měsíci poskytnuto více motorových vozidel, je příjmem 1 % z úhrnu vstupních cen všech vozidel (ZDP, § 6).

Za **funkční požitky** se považují funkční platy a plnění, která jsou poskytována ve vazbě na dřívější nebo současný výkon funkce. Výše těchto se stanoví podle zákona upravujícího platy a další náležitosti související s výkonem funkce představitelů státní moci apod. Tímto se rozumí zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů. Mezi tyto však nepatří plat náležející prezidentu republiky, a dále také náhrady spojené s výkonem jeho funkce (ZDP, § 6).

Funkčními požitky jsou také:

„Odměny za výkon funkce a plnění poskytovaná v souvislosti se současným nebo dřívějším výkonem funkce v:

1. *orgánech obcí a jiných orgánech územní samosprávy,*
2. *státních orgánech,*
3. *spolcích a zájmových sdruženích,*
4. *odborových organizacích,*
5. *komorách,*
6. *jiných orgánech a institucích“* (ZDP, § 6).

Základ daně z této skupiny příjmů tvoří příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky, zvýšené o částku, jež odpovídá povinnému pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistnému na všeobecné zdravotní pojištění. Tuto částku je z těchto příjmů povinen platit zaměstnavatel (25 % + 2/3 z 13,5 % = 34 % z vyměřovacího základu) (Macháček, 2010, s. 7).

1.3.4 Příjmy ze samostatné činnosti

Tímto příjmem, pokud nepatří mezi příjmy z předešlé kategorie, je:

a) *„příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,*
b) *příjem ze živnostenského podnikání,*
c) *příjem z jiného podnikání neuvedeného v písmenech a) a b),*
d) *podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku“* (ZDP, § 7).

Dále tímto příjmem je:

a) *„příjem z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzným právu autorskému, a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem,*
b) *příjem z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku,*
c) *příjem z výkonu nezávislého podnikání*“ (ZDP, § 7).

Tato kategorie příjmů se může pro poplatníka stát jedním ze zdrojů daňové optimalizace, a to díky možnosti uplatnění výdajů procentem z příjmů. Využití tohoto způsobu je možné tehdy, pokud poplatník neuplatní výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmu. Pro takto uplatněné výdaje jsou vyčleněny 4 kategorie příjmů s různými sazbami, a to následovně:

a) pro příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a pro příjmy z živnostenského podnikání řemeslného lze uplatnit výdaje ve výši 80 % úhrnu takto dosažených příjmů,
b) pro příjmy z živnostenského podnikání, s výjimkou ze živnostenského podnikání řemeslného lze uplatnit výdaje ve výši 60 % úhrnu takto dosažených příjmů,

c) pro příjmy z podnikání jiného než ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, ze živnostenského podnikání nebo příjmů z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných právu autorskému, včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem, anebo z příjmů z jiné samostatné činnosti lze uplatnit výdaje ve výši 40 % úhrnu takto dosažených příjmů. Výdaje lze však uplatnit do maximální výše 800 000 Kč,
d) pro příjmy z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku lze uplatnit výdaje ve výši 30 % úhrnu takto dosažených příjmů. Výdaje lze však uplatnit do maximální výše 600 000 Kč (ZDP, § 7).

Pokud poplatník využije možnosti uplatnit výdaje procentem z příjmů, předpokládá se, že částku výdajů tvoří veškeré výdaje poplatníka vynaložené k dosažení příjmů ze samostatné činnosti. Poplatníkovi zároveň vzniká povinnost vždy vést záznamy o příjmech a evidenci pohledávek, jež vznikly v souvislosti s činností, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti (ZDP, § 7).

Metoda uplatnění výdajů procentem z příjmů se často označuje jako uplatnění výdajů paušálem (Brychta et al., 2013, s. 53)

Základ daně (dílčí základ daně) je tvořen souhrnem příjmů podle § 7, odst. 1 a 2 (viz předchozí strana) s výjimkou uvedenou v odst. 6 ZDP. Tyto příjmy se snižují o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení, s výjimkou podílu společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku. Základ daně (dílčí základ daně) se zjistí použitím ustanovení § 23 až 33 (ZDP, § 7).

1.3.5 Příjmy z kapitálového majetku

Těmito příjmy, pokud nejde o příjmy z předešlých kategorií, jsou například následující:

a) *„podíly na zisku z majetkového podílu na akciové společnosti, na společnosti s ručením omezeným a komanditní společnosti, podíly na zisku z členství v družstvu a dále úroky a jiné výnosy z držby cenných papírů, …,*

b) podíly na zisku tichého společníka,

c) úroky, výhry a jiné výnosy z vkladů na vkladních knížkách, úroky z peněžních prostředků na účtu, který není podle podmínek toho, kdo účet vede, určen k podnikání,

e) dávky penzijního připojištění se státním příspěvkem, dávky doplňkového penzijního spoření a z penzijního pojištění …,

f) plnění ze soukromého životního pojištění nebo jiný příjem z pojištění osob, který není pojistným plněním a nezakládá zánik pojistné smlouvy, …,

g) úroky a jiné výnosy z poskytnutých úvěrů nebo zápůjček, …" (ZDP, § 8).

Mezi příjmy z kapitálového majetku se rovněž řadí rozdíl mezi vyplacenou jmenovitou hodnotou dluhopisu a emisním kursem při jeho vydání (ZDP, § 8).

Většina uvedených příjmů, u kterých se má za to, že plynou ze zdrojů na území České republiky, je **samostatným základem daně** pro zdanění **zvláštní sazbou daně** dle § 36 ZDP (ZDP, § 8).

1.3.6 Příjmy z nájmu

ZDP ustavuje, že těmito příjmy, pokud nejsou uvedeny v předchozích kategoriích, jsou:

a) příjmy z nájmu nemovitých věcí nebo bytů,

b) příjmy z nájmu movitých věcí, pokud se nejedná o příležitostný nájem, který je upraven v § 10, odst. 1 písm. a) (ZDP, § 9).

Obdobně jako u příjmu ze samostatné činnosti, i příjmy z nájmu se mohou stát prostředkem daňové optimalizace poplatníka, a to díky možnosti uplatnění výdajů procentem z příjmů. Využití tohoto způsobu je možné tehdy, pokud poplatník neuplatní výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Zákon stanoví uplatnění výdajů ve výši 30 % z příjmů. Výdaje lze však uplatnit do maximální výše 600 000 Kč (ZDP, § 9).

Pokud poplatník využije možnosti uplatnit výdaje „paušálem", má se za to, že částka výdajů obsahuje veškeré výdaje poplatníka vynaložené k dosažení příjmů z nájmu.

Poplatníkovi zároveň vzniká povinnost vždy vést záznamy o příjmech a evidenci pohledávek, jež vznikly v souvislosti s nájmem (ZDP, § 9).

Základ daně (dílčí základ daně) tvoří příjmy z nájmu nemovitých věcí, bytů a movitých věcí, u kterých se nejedná o příležitostný nájem. Tyto příjmy jsou snížené o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení, resp. snížené o paušální částku výdajů. Základ daně se vypočte na základě ustanovení § 23 až 33 (ZDP, § 9).

1.3.7 Ostatní příjmy

Tato kategorie příjmů zahrnuje převážně nepravidelné, příležitostné příjmy. Za ostatní příjmy se dle zákona považují například:

- *„příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného nájmu movitých věcí, a to rovněž z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, které nejsou provozovány podnikatelem,*
- *příjmy ze zděděných práv z průmyslového a jiného duševního vlastnictví včetně práv autorských a práv příbuzných právu autorskému,*
- *přijaté výživné, důchody a obdobné opakující se požitky,*
- *výhry v loteriích, sázkách a jiných podobných hrách a výhry z reklamních soutěží a slosování,*
- *ceny z veřejných soutěží, ze sportovních soutěží, …,*
- *bezúplatný příjem“* (ZDP, § 10).

Ostatními příjmy jsou rovněž vždy:

a) *„výsluhový příspěvek a odbytné u vojáků z povolání a příslušníků bezpečnostních sborů podle zvláštních právních předpisů,*
b) *plat prezidenta republiky a víceúčelová paušální náhrada výdajů spojených s výkonem jeho funkce podle zvláštního právního předpisu,*
c) *renta a víceúčelová paušální náhrada poskytovaná bývalému prezidentu republiky podle zvláštního právního předpisu“* (ZDP, § 10).

Osvobozeny od daně jsou následující příjmy:

a) příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného nájmu movitých věcí, …, za předpokladu, že tyto příjmy v úhrnu nepřesáhnou částku 30 000 Kč za zdaňovací období,
b) výhry ze sázek, loterií a obdobných her, u kterých se má za to, že jsou provozovány na základě povolení vydaného dle zvláštních právních předpisů či obdobných předpisů vydaných členskými státy Evropské unie nebo státy tvořícími Evropský hospodářský prostor,
c) příjmy z prodeje cenných papírů, z podílů na podílový list při zrušení podílového fondu. Úhrn těchto příjmů je u poplatníka osvobozen, nepřesáhne-li částku 100 000 Kč za zdaňovací období (ZDP, § 10),
d) bezúplatné plnění, pokud byl dárce a obdarovaný v příbuzenském vztahu v linii přímé a v linii vedlejší pro sourozence, strýce, tetu, synovce, neteř, manžela, zetě, snachu, dítě manžela, rodiče manžela nebo manžela rodiče, dále pokud jde o dar od osoby, se kterou žil obdarovaný poplatník před poskytnutím daru po dobu nejméně jednoho roku ve společně hospodařící domácnosti a z tohoto důvodu pečoval o domácnost nebo byl odkázán na tuto osobu výživou. Osvobozen je rovněž příjem obmyšleného ze svěřenského fondu, pokud jde o majetek, který do fondu poskytla některá z předešle uvedených osob. Dále je osvobozeno takové plnění, jež je nabyto příležitostně, pokud jeho hodnota nedosahuje 15 000 Kč od jednoho dárce za zdaňovací období (Marková, 2014, s. 7).

Základ daně (dílčí základ daně) je tvořen příjmy sníženými o výdaje prokazatelně vynaloženými na jejich dosažení. V případě, že výdaje spojené s určitým jednotlivým druhem příjmu tento příjem převyšují, k rozdílu se nepřihlédne. Pokud se jedná o příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, je možné využít možnosti uplatnění výdajů podle § 7, odst. 7. Poplatník využívající tuto metodu však musí vést evidenci příjmů. Pokud příjmy z výher ze sázek, loterií, reklamních soutěží a slosování nebo příjmy z cen z veřejných soutěží, ze sportovních soutěží plynou ze zahraničí, je základem daně (dílčím základem daně) příjem nesnížený o výdaje. Příjmy typu plat prezidenta, renta bývalého prezidenta, výsluhový příspěvek a odbytné u vojáků z povolání a příslušníků bezpečnostních sborů jsou nesnížené o výdaje samostatným základem daně pro zdanění zvláštní sazbou daně podle § 36 (ZDP, § 10).

1.3.8 Nezdanitelná část základu daně

Poplatníci – fyzické osoby mohou od svého základu daně odečíst například následující:

- hodnotu bezúplatného plnění (dříve známé pod pojmem „dar“) poskytnutého na zákonem vymezené účely,
- odpočet částky úroků zaplacených za zdaňovací období z úvěru ze stavebního spoření nebo z hypotečního úvěru,
- odpočet částky příspěvku zaplaceného poplatníkem na jeho penzijní připojištění nebo penzijní pojištění nebo doplňkové penzijní spoření,
- odpočet částky zaplaceného pojistného na soukromé životní pojištění,
- odpočet částky členských příspěvků členů odborové organizace,
- odpočet částky úhrad za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání (ZDP, § 15).

U většiny odpočtů, jimiž si poplatník může snížit svůj základ daně, jsou stanoveny určité limity, a to jak v procentuálním, tak v nominálním vyjádření. Shrnutí poskytuje následující tabulka:

Tabulka č. 2 Limity pro nezdanitelné části daně v ČR

Druh odpočtu	Minimální limit	Maximální limit
Bezúplatná plnění na veřejně prospěšné účely	1 000 Kč nebo 2 % ZD	15 % ZD
Úroky z úvěrů na bytové potřeby	-	300 000 Kč
Příspěvky na penzijní připojištění (nad 12 000 Kč), příspěvky na doplňkové penzijní spoření (nad 12 000 Kč) nebo pojistné na penzijní spoření	-	12 000 Kč
Pojistné životního pojištění	-	12 000 Kč
Příspěvky odborové organizaci	-	1,5 % zdanitelných příjmů a 3 000 Kč
Úhrada za zkoušky ověřující další vzdělávání	-	10 000 Kč (osoba se zdravotním postižením 13 000 Kč, osoba s těžším zdravotním postižením 15 000 Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování dle Vančurové, 2014, s. 299

1.3.9 Položky odčitatelné od základu daně

Od základu daně se dají odečíst následující položky:

- daňovou ztrátu, která vznikla a byla vyměřena za předchozí zdaňovací období nebo jeho část, a to nejdéle v pěti zdaňovacích obdobích následujících bezprostředně po období, za které se daňová ztráta vyměřuje,
- odpočet na podporu vývoje a výzkumu nebo odpočet na podporu odborného vzdělávání; pokud však nelze odpočet odečíst z důvodu nízkého základu daně nebo daňové ztráty, lze je odečíst nejpozději ve třetím období následujícím po období, ve kterém vznikly (ZDP, § 34).

Daňová ztráta vzniká tehdy, pokud výdaje v DZD podle § 7 a § 9 přesáhnou příjmy v těchto dílčích základech a není možné tento záporný rozdíl vyrovnat proti ostatním DZD, s výjimkou DZD podle § 6. Ztráta může snížit pouze souhrn DZD podle § 7-10, nesnižuje tedy celkový základ daně (Vančurová, 2014, s. 309).

1.3.10 Slevy na dani a daňové zvýhodnění

Slevy na dani a daňové zvýhodnění jsou vyjmenovány a popsány v § 35 až 35c ZDP. Poplatníci – fyzické osoby si mohou slevy odečíst od již vypočtené daně, pokud splní podmínky pro uplatnění dané zákonem. Slevami na dani a daňovým zvýhodněním jsou:

Tabulka č. 3 Slevy na dani v ČR

Název slevy	Podmínky pro uplatnění	Výše slevy
Základní sleva	Slevu může uplatnit každý poplatník s výjimkou poplatníků, kteří k 1. lednu zdaňovacího období pobírají starobní důchod.	24 840,-- Kč
Sleva na manžela	Manžel(ka) poplatníka nemá vlastní příjmy převyšující 68 000 Kč za zdaňovací období a žije s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti.	24 840,-- Kč; je-li manžel(ka) držitelem průkazu ZTP/P, částka se zvyšuje na dvojnásobek
Základní sleva na invaliditu	Nárok na slevu získá poplatník pobírající invalidní důchod pro invaliditu prvního nebo druhého stupně.	2 520,-- Kč
Rozšířená sleva na invaliditu	Nárok na slevu získá poplatník pobírající invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně.	5 040,-- Kč
Sleva na držitele průkazu ZTP/P	Poplatník je držitelem průkazu ZTP/P.	16 140,-- Kč
Sleva na studenta	Poplatník se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem, a to až do dovršení 26 let věku. Pokud poplatník studuje prezenční formou studia doktorský studijní program, má nárok na slevu až do dovršení 28 let věku.	4 020,-- Kč
Daňové zvýhodnění na vyživované dítě	Vyživované dítě žije s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti. Bližší charakteristiku toho, kdo je vyživovaným dítětem lze najít v § 35c, odst. 6 ZDP	13 404,-- Kč; je-li dítě držitelem průkazu ZTP/P, zvyšuje se částka na dvojnásobek

Zdroj: Vlastní zpracování dle ZDP

Pokud však poplatník u DZD podle § 7 nebo 9 uplatní výdaje procentem z příjmů, může potenciálně přijít o možnost využití slevy na dani na manžela a daňového zvýhodnění na vyživované dítě. K tomu může dojít, pokud součet dílčích základů daně, u kterých byly uplatněny výdaje tímto způsobem, je vyšší než 50 % celkového základu daně (ZDP, § 35ca).

Poplatník může daňový bonus využít, pokud je jeho hodnota vyšší než 100 Kč, avšak uznatelný je maximálně do výše 60 300 Kč ročně (ZDP, § 35c).

1.3.11 Sazba daně

Pro rok 2014 je platná sazba daně z příjmů fyzických osob ve výši 15 %. Daň se vypočte ze základu daně sníženého o nezdanitelné části základu daně (§ 15 ZDP) a o odčitatelné položky od základu daně (§ 34 ZDP). Snížený základ daně se následně zaokrouhlí na celá sta Kč dolů (ZDP, § 16).

1.3.12 Solidární zvýšení daně

Při výpočtu daně se daň zvýší o 7 % z kladného rozdílu mezi:

a) součtem příjmů zahrnovaných do dílčího základu daně podle § 6 a dílčího základu daně podle § 7 a
b) 48násobkem průměrné mzdy stanovené podle zákona upravujícího pojistné na sociální zabezpečení. Pro rok 2014 má tato částka výši 1 245 216 Kč (ZDP, § 16a).

1.3.13 Příspěvky na sociální zabezpečení

V České republice se systém sociálního pojištění skládá ze čtyř částí. Těmi jsou veřejné zdravotní pojištění, důchodové pojištění, nemocenské pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Jednotlivých částí se účastní různé typy osob, pro které mohou platit odlišná pravidla dle různých kritérií (zaměstnanci, OSVČ apod.) (Široký, 2013, s. 223).

Pro příspěvky na sociální pojištění byl v roce 2014 určen maximální vyměřovací základ ve výši 1 245 216 Kč. U příspěvků na zdravotní pojištění není maximální vyměřovací základ omezen.

Tabulka č. 4 Příspěvky na sociální zabezpečení v ČR

Typ osoby	Sazba pojistného			
	Veřejné zdravotní pojištění	Nemocenské pojištění	Důchodové pojištění	Státní politika zaměstnanosti
Zaměstnanec	1/3 z 13,5 %	0,0 %	6,5 %	0,0 %
Zaměstnavatel	2/3 z 13,5 %	2,3 %	21,5 %	1,2 %
OSVČ	13,5 %	2,3 %	28,0 %	1,2 %
Osoba bez zdanitelných příjmů	13,5 %	-	-	-
Státní pojištěnec (studenti, ženy na mateřské / rodičovské dovolené)	13,5 %	-	-	-

Zdroj: Vlastní zpracování dle Širokého, 2013, s. 223; zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

1.3.14 Správa daně

Přiznání k dani z příjmů fyzických osob je nutno podat na příslušný finanční úřad do 1. dubna roku následujícího po zdaňovacím období. Připadne-li tento den na sobotu, neděli nebo státní svátek, prodlužuje se lhůta na nejbližší další pracovní den (www.jakpodnikat.cz, 2015).

V případě, že za poplatníka zpracovává a podává přiznání daňový poradce, lze lhůtu pro podání prodloužit do šesti měsíců po skončení zdaňovacího období (Široký, 2013, s. 222).

Povinnost podat daňové přiznání má každý, jehož roční příjmy, které jsou předmětem daně, v úhrnu přesáhly částku 15 000 Kč. Má se za to, že se nejedná o příjmy osvobozené nebo příjmy vybírané srážkou podle § 36. Poplatník, jehož příjmy, které jsou předmětem daně, nepřesáhly 15 000 Kč, avšak vykazuje daňovou ztrátu, je rovněž povinen přiznání podat. Poplatník, u něhož se zvyšuje daň či záloha na daň o solidární zvýšení, je rovněž povinen podat daňové přiznání (ZDP, § 38g).

Povinnost podat daňové přiznání nemá poplatník, který má příjmy podle § 6 pouze od jednoho anebo postupně od více plátců daně včetně doplatků mezd těchto plátců, musí však být splněna podmínka podepsání prohlášení k dani podle § 38k, a to u všech těchto

plátců. Další podmínkou je, že vyjma příjmů vybíraných srážkou podle § 36 a příjmů osvobozených, nemá jiné příjmy podle § 7 až 10 vyšší než 6 000 Kč (ZDP, § 38g).

1.4 Daň z příjmů fyzických osob v Nizozemsku

Právní úprava daně z příjmů fyzických osob je založena na formulářovém systému. Nizozemsko, jakožto bývalá koloniální mocnost, která dodnes disponuje zámořskými departmenty a ostrovy, musí tuto skutečnost promítnout do své právní úpravy. Oblasti Aruba a Nizozemské Antily jsou z hlediska daňových účelů považovány za samostatné jurisdikce. I přes ústavní změnu v roce 2010, kdy došlo k rozdělení Nizozemských Antil na více částí, je soudní pravomoc v oblasti daní na tomto území nadále zachována. Daňové právo Nizozemska je možné použít výlučně na jeho kontinentálním území. Totéž platí i u smluv o zamezení dvojího zdanění uzavřených ze strany Nizozemska. Ostatní části však mohou ke smlouvám přistoupit (Zajíčková et al., 2012, s. 81-82).

Daňový systém je založen na přímých důchodových daních, majetkových daních včetně převodových, dani z přidané hodnoty, akcízech a sociálním pojištění, jehož převážná část je zahrnuta do osobní důchodové daně, tedy daně z příjmů fyzických osob. Daně ze zisku firem jsou plně zdaněny a výplaty ze zisku po zdanění (tzn. dividendy) se také plně zdaňují v rukou akcionářů s částečnou eliminací (Široký, 2013, s. 291).

Poslední velká daňová reforma proběhla v roce 2001, kdy byl přijat nový zákon o daních z příjmů (nizozemsky De Wet Inkomstenbelasting 2001) a došlo k velkým úpravám zdanění v oblasti úroků a výnosů a (Zajíčková et al., 2012, s. 81).

1.4.1 Daňové subjekty

Definování plátce a poplatníka probíhá obdobně jako v případě české legislativy, a proto se autor práce rozhodl, že není třeba jej zde podrobněji rozebírat.

Manželé jsou zdaňováni každý zvlášť, pokud neprovádí společné zdanění. U obchodních korporací založených na principu podobném české veřejné obchodní společnosti, jsou příjmy zdaňovány na úrovni společníků (Široký, 2013, s. 292).

Právní úprava nenabízí přesnou definici pojmu rezidence, když ustavuje, že osobami, jejichž příjmy podléhají dani z příjmů fyzických osob, jsou osoby, které:

- žijí, resp. pobývají na území Nizozemska (daňoví rezidenti), nebo
- nežijí, resp. nepobývají na území Nizozemska, avšak požívají příjmů z Nizozemska (daňoví nerezidenti) (Niessen, 2014).

Daňový rezident

Daňový rezident podléhá neomezené daňové povinnosti. Určení daňové rezidence je řešeno tzv. vzhledem k okolnostem. Tento způsob definice je však příliš obecný, proto se pro účely určení daňového rezidentství užívá závěrů judikatury, jež stanovuje následující:

- poplatník má na území Nizozemska stálý byt,
- místo, kde žijí poplatníkovi nejbližší – manželka a děti, se nachází na území Nizozemska,
- místo, kde má poplatník rozvinuty své osobní a ekonomické vztahy, leží na území Nizozemska (Zajíčková et al., 2012, s. 82).

V případě, že daňový rezident Nizozemska opustí jeho území, aniž by se stal daňovým rezidentem jiného státu, a zároveň se do jednoho roku vrátí zpět domů, stanoví zvláštní právní úprava tak, že poplatník zůstává daňovým rezidentem Nizozemska i v tomto období (Zajíčková et al., 2012, s. 82).

Pro daňové účely se za partnery považují manželé a registrovaní partneři. Společné zdanění je rovněž umožněno nesezdaným párům, které jsou registrovány k pobytu na shodné adrese v případě, že splní alespoň jednu z dostatečných podmínek:

- jsou rodiči společného dítěte,
- jeden z partnerů si osvojil dítě svého partnera,
- pro účely systému důchodového zabezpečení vystupují jako partneři (Zajíčková et al., 2012, s. 82-83).

Daňový nerezident

Za daňového nerezidenta považuje právní systém poplatníka, který na území Nizozemska nemá stálý byt, svou rodinu, přátele ani zaměstnání. Nerezident podléhá

pouze omezené daňové povinnosti, v rozsahu příjmů plynoucích mu ze zdrojů na území Nizozemska (Zajíčková et al., 2012, s. 83).

V určitých případech si mohou daňoví nerezidenti zvolit, zda chtějí být zdaňováni podle stejných pravidel jako rezidenti (Široký, 2013, s. 292).

1.4.2 Předmět daně

Právní úprava Nizozemska využívá k vymezení předmětu daně z příjmů fyzických osob odlišný systém od ostatních členských států Evropské unie. Funguje zde systém členění předmětu daně do tří kategorií, tzv. Boxů (Nerudová, 2014, s. 278).

Významnější odlišnosti od české úpravy můžeme nalézt již v základní kategorii, do níž spadají mzdy a platy, ale také sociální platby. Mzdy a platy jsou zdaněny srážkovou daní, jinak také nazývanou jako výdělková daň (Zajíčková et al., 2012, s. 84-85).

Každá kategorie se zdaňuje zvlášť. Ztráta z jednoho typu příjmu obecně nemůže být započtena oproti zisku z jiné kategorie příjmu. Příjem nespadající do žádné kategorie je osvobozen od daně (Široký, 2013, s. 293).

Tabulka č. 5 Kategorie příjmů nizozemské DPFO

Číslo Boxu	Název
Box 1	Příjmy z práce a obydlí
Box 2	Příjmy z podstatných účastí
Box 3	Příjmy z úroků a investic

Zdroj: Vlastní zpracování dle Nerudové, 2014, s. 278

1.4.3 Box 1 – Příjmy z práce a obydlí

Mezi příjmy z práce a obydlí patří následující:

- *„příjmy ze současné, nebo dřívější závislé činnosti,*
- *příjmy z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti, příjmy z živnosti,*

- *příjmy z periodicky vyplácených plateb a důchodů plynoucích poplatníkovi buďto od jednotlivců, např. výživné, nebo pojišťovacích institucí (soukromý sektor),*
- *příjmy z periodicky vyplácených plateb plynoucí poplatníkovi od státu, nebo jiných veřejných institucí, např. výsluha (veřejný sektor)"* (Zajíčková et al., 2012, s. 83).

Příjmy vlastníka obydlí jsou speciální kategorií v rámci prvního boxu. Osoba, která vlastní bydliště (dům či byt), s nímž je oprávněna samostatně disponovat ona, nebo členové její domácnosti, je povinna tuto skutečnost zahrnout ve formě tzv. přídavného příjmu do základu daně. Výše přídavného příjmu je určena jako procento (do výše 0,55 %) z tržní hodnoty daného obydlí, určené dle příslušných nizozemských předpisů o oceňování majetku (Zajíčková et al., 2012, s. 84).

Pokud zaměstnavatel zaměstnanci poskytne služební vozidlo i pro soukromé účely a zaměstnanec za rok ujede více než 500 km, nahlíží se na tuto skutečnost jako na příjem a zaměstnanci vzniká povinnost zdanit plnění ve výši 4 % / 7% / 14 % / 20 % / 25 % (příslušná sazba se určí na základě stáří vozidla a produkovaných emisí CO_2) z pořizovací hodnoty vozidla v ceně včetně DPH (Nerudová, 2014, s. 279).

Při výpočtu základu daně z této kategorie lze odečíst veškeré výdaje vynaložené v souvislosti s dosažením a udržením těchto příjmů (Široký, 2013, s. 293).

1.4.4 Box 2 – Příjmy z podstatných účastí

Tuto kategorii tvoří především dividendy, kapitálové zisky a výnosy z finančního majetku, které poplatníkovi plynou v souvislosti s držbou významného podílu na společnosti. Významný podíl je zákonem definován jako situace, kdy poplatník vlastní sám, nebo společně se svým partnerem či manželem minimálně 5 % kapitálu společnosti ve formě akcií nebo 5 % akcií určitého druhu. Není přitom podstatné, zda je společnost daňovým rezidentem nebo nerezidentem (Zajíčková et al., 2012, s. 84).

Za příjem je považován součet všech vyplacených a obdržených dividend (Nerudová, 2014, s. 278).

Při výpočtu základu daně z této kategorie lze odečíst veškeré výdaje vynaložené v souvislosti s dosažením a udržením těchto příjmů (Široký, 2013, s. 293).

1.4.5 Box 3 – Příjmy z úroků a investic

Za příjmy podle boxu 3 nizozemský zákon o daních z příjmů fyzických osob stanovuje:

- úroky z úspor,
- příjmy z druhé nemovitosti a pronájmu nemovitosti,
- akcie a ostatní cenné papíry,
- úvěry,
- spotřebitelské půjčky (Blue Clue, 2014, s. 17).

Výdaje se posuzují jako závazky odčitatelné od zdanitelného základu daně. Ve většině případů jsou ovšem odčitatelné pouze do určitého limitu (Široký, 2013, s. 293).

Některé nákladové položky smíšeného charakteru není možno uplatnit pro daňové účely vůbec (Zajíčková et al., 2012, s. 84-85).

1.4.6 Položky odčitatelné od základu daně

Postup při uplatnění odčitatelných položek můžeme znázornit následovně: Nejprve se částky odčítají od ZD boxu 1. V případě, že tento není dostatečně vysoký, lze dále odečítat zbývající částky od ZD boxu 3. Pokud ani tento není dostatečný, přikročí se k odpočtu od ZD boxu 2. Příjmy a ztráty z jednotlivých kategorií příjmů nelze vzájemně kompenzovat (Nerudová, 2014, s. 278).

Položkami, které lze odečíst od základu daně, jsou:

- výdaje na další vzdělávání,
- dary,
- důchodové pojistné,
- výdaje související s úvěrem na bydlení,
- výdaje za přepravu do zaměstnání (Expatax.nl, 2015).

Mezi další odčitatelné položky se rovněž řadí:

- pevná částka výživného na děti,
- zvláštní výdaje na zdravotní péči a léčení, a to zejména u chronicky nemocných (Nerudová, 2014, s. 279).

Za výdaje na vzdělávání, které mohou být odečteny, jsou považovány např. poplatek za zápis ke studiu, poplatek za přihlášku ke studiu, náklady na zkoušky, knihy, literatura a další materiály, náklady na nákup počítače. Naopak odečíst nelze výdaje související s bydlením, náklady na přepravu apod. (Expatax.nl, 2015).

Odpočet na výše zmíněné výdaje může poplatník uplatnit jen v případě, že jejich výše překročí částku 500 EUR za zdaňovací období. Prvních 500 EUR odečíst nelze. Horním limitem odpočtu je 15 000 EUR za zdaňovací období (Nerudová, 2014, s. 279).

Vzhledem k faktu, že pro tento odpočet je relevantní, ve kterém roce byly výdaje zaplaceny, může se tento druh výdajů stát nástrojem daňové optimalizace poplatníka tím, že platbu výdajů rozloží na více let (Expatax.nl, 2015).

Odpočet částky darů je podmíněn výčtem organizací, které získají zvláštní zákonnou certifikaci (tzv. ANBI). V tomto výčtu najdeme organizace typu církve, charity, kulturní či vědecké. Hodnota daru musí být minimálně 60 EUR nebo 1 % ze zdanitelných příjmů, maximálně však 10 % ze zdanitelných příjmů. Poplatník musí prokázat, že darování skutečně proběhlo, např. pomocí výpisu z osobního účtu. V případě, kdy poplatník daruje určité organizaci peníze pravidelně, má možnost optimalizovat odpočet tím, že s danou organizací sepíše notářsky ověřenou smlouvu. V ní poplatník souhlasí s darováním určité částky peněz každý rok po dobu pěti let. Při splnění těchto podmínek se neaplikuje ani minimální, ani maximální hranice zdanitelných příjmů, a rovněž mohou být odečteny výdaje spojené se sepisováním a ověřováním smlouvy (Expatax.nl, 2015).

Výdaje související s hypotéčním úvěrem se mohou členit na jednorázové (poplatky za zápis do katastru nemovitostí – „kadastrale rechten“, provize z úvěru náležící bance, poplatky za předčasné splacení hypotečního úvěru apod.), pravidelné (úroky z hypotečního úvěru splácené po maximální dobu 30 let, úroky z ostatních úvěrů

souvisejících s bydlištěm poplatníka apod.). Nárok na odpočet se nevztahuje na převodní daň, výdaje související s údržbou a opravami apod. (Expatax.nl, 2015).

Poplatník, jenž cestuje do zaměstnání prostřednictvím hromadné dopravy, má rovněž nárok na odpočet, a to tehdy, pokud je cesta mezi bydlištěm a zaměstnáním delší než 10 km za použití hromadné dopravy, a zároveň poplatník cestuje do zaměstnání a zpět pravidelně každý týden alespoň jeden den v týdnu, nebo nejméně 40krát za rok. Poplatník má povinnost doložit potvrzení o využití hromadné dopravy od provozovatele hromadné dopravy („openbaarvervoerverklaring“) nebo, v případě že nemá toto potvrzení z důvodu nákupů jednorázových jízdenek na každou individuální cestu, může využít potvrzení od svého zaměstnavatele („reisverklaring“). Při využití druhé jmenované možnosti má poplatník povinnost uschovat všechny tyto jízdní doklady. Nárok nelze uplatnit, pokud jízdní doklady uhradil zaměstnavatel (Expatax, 2015).

Výše uvedený odpočet lze uplatnit až do výše 2 036 EUR (Nerudová, 2014, s. 279).

Jak již bylo napsáno, ztráty mezi jednotlivými kategoriemi příjmů nelze vzájemně kompenzovat, tedy ztráta generovaná ze zdroje v boxu „A“ není započitatelná na příjmy v boxu „B“. Započtení však lze provést uvnitř boxu 1. Ztrátu z příjmů z jednoho zdroje je možno uplatnit na příjem ze zdroje druhého. Pokud i po započtení převyšuje ztráta příjmy, je možné tuto přenést až na tři roky předcházející zdaňovacímu období zpět, nebo až na devět let do budoucna. Ztráty z podnikání mají pravidlo, které ustavuje, že musí být uplatněny prvotně vůči předešlým nebo budoucím ziskům z podnikání. Obdobně funguje započtení v rámci boxu 2, kde lze též započíst ztrátu z jednoho druhu příjmů na příjmy druhé. V případě, že box 2 bude generovat ztrátu, je možné započíst až 25 % přebývající části této ztráty oproti dílčímu základu daně boxu 1 (Zajíčková et al., 2012, s. 87-88).

1.4.7 Slevy na dani

Slevy na dani jsou započitatelné proti agregované částce upravených základů daně po odpočtech ze všech tří kategorií příjmů (Široký, 2013, s. 293).

Každý poplatník má nárok na tzv. základní slevu na dani (sleva na poplatníka). Její výše je závislá na příjmech v boxu 1, a to tak, že s rostoucími příjmy výše slevy klesá. Poplatníci starší 65 let mají nárok na tuto slevu ve snížené sazbě (Belastingdienst.nl, 2015a).

Tabulka č. 6 Základní sleva na dani v NL

Výše příjmů v boxu 1 (EUR)		Výše slevy na dani	Snížená výše pro poplatníky starší 65 let
Vyšší než:	Ne vyšší než:		
0	19 645	2 103 EUR	1 065 EUR
19 645	56 495	2 103 EUR – 2 % x (příjmy boxu 1 – 19 645 EUR)	1 065 EUR – 1,012 % x (příjmy boxu 1 – 19 645 EUR)
56 495		1 366 EUR	693 EUR

Zdroj: Vlastní zpracování dle Belastingdienst.nl, 2015a

Další šíře využívanou slevou na dani je sleva na zaměstnance. Obdobně jako u základní slevy na dani, pro poplatníky starší 65 let platí snížené sazby (Belastingdienst.nl, 2015b).

Tabulka č. 7 Sleva na dani na zaměstnance v NL

Příjmy ze zaměstnání vyšší jak:	Příjmy ze zaměstnání ne vyšší jak:	Výše slevy na dani	Snížená výše pro poplatníky starší 65 let
-	8 913 EUR	1,807 % x příjmy ze zaměstnání	0,915 % x příjmy ze zaměstnání
8 913 EUR	19 248 (19 242 pro sníženou sazbu) EUR	161 EUR + 18,724 % x (příjmy ze zaměstnání – 8 913 EUR)	82 EUR + 9,479 % x (příjmy ze zaměstnání – 8 913 EUR)
19 248 (19 242) EUR	40 721 EUR	2 097 EUR	1 062 EUR
40 721 EUR	83 971 EUR	2 097 EUR – 4 % x (příjmy ze zaměstnání – 40 721 EUR)	1 062 EUR – 2,025 % x (příjmy ze zaměstnání – 40 721 EUR)
83 971 EUR		367 EUR	186 EUR

Zdroj: Vlastní zpracování dle Belastingdienst.nl, 2015b

Slevami na dani jsou dále také:

- sleva na rodičovskou dovolenou,
- sleva pro rodiče samoživitele,
- sleva pro důchodce,
- sleva pro handicapované,
- sleva na „zelené“ investice (Belastingdienst.nl, 2015c).

1.4.8 Sazba daně

Sazby daně se člení dle jednotlivých příjmových boxů. Box 1 je zdaněn poměrnou, progresivní sazbou daně (Zajíčková et al., 2012, s. 88).

Daň ze zdanitelných příjmů v boxu 1 se člení do čtyř skupin dle různé výše daňových sazeb, jak znázorňuje následující tabulka:

Tabulka č. 8 Sazby daně pro box 1

Označení skupiny	Výše daně v %	Z toho % sociálních příspěvků	Zdanitelný příjem v EUR
Skupina 1	36,25	31,15	0 – 19 645
Skupina 2	42	31,15	19 645 – 33 363
Skupina 3	42	-	33 363 – 56 531
Skupina 4	52	-	nad 56 531

Zdroj: Vlastní zpracování dle Blue Clue, 2014, s. 16

Jak lze vyčíst z výše uvedené tabulky, sazby daně prvních dvou skupin v sobě zahrnují tzv. národní příspěvek na sociální zabezpečení, zatímco sazby třetí a čtvrté skupiny jej neobsahují. Rovněž je důležité povšimnout si skutečnosti, že mezi sazbami daně druhé a třetí skupiny neexistuje nominální rozdíl (Nerudová, 2014, s. 279).

Poplatníci starší 65 let jsou podrobeni dani se sníženými sazbami v první a druhé kategorii – nominálně 15,10 % ve skupině 1 a 24,05 % ve skupině 2 (Blue Clue, 2014, s. 16).

Odůvodnění tohoto snížení je prosté – poplatníci již nemají povinnost odvádět příspěvky na sociální zabezpečení (Nerudová, 2014, s. 279).

Zdanitelné příjmy patřící do boxu 2 jsou zdaněny sazbou 22 % pro příjmy do výše 250 000 EUR. Příjmy nad tuto hodnotu jsou zdaněny sazbou 25 % (Deloitte, 2014, s. 23).

Příjmy ze třetí kategorie příjmů (box 3) se zdaňují 4 % z čistého zisku z úroků a investic paušální 30% sazbou. Výsledné zdanění pak činí 1,2 % z čisté hodnoty kapitálového majetku (Široký, 2013, s. 294).

Prvních 21 139 EUR z příjmů v boxu 3 je ze zdanění vyňato (Blue Clue, 2014, s. 18).

1.4.9 Příspěvky na sociální zabezpečení

Zaměstnanci kromě národního sociálního pojištění, které tvoří součást sazby daně z příjmů, nemají povinnost odvádět žádné další příspěvky na sociální pojištění. Pro osoby samostatně výdělečně činné však platí povinnost odvádět příspěvky na zdravotní pojištění ve výši 5,4 % z čistého obchodního zisku nebo zisku z podnikání do limitu 51 414 EUR (Nerudová, 2014, s. 280).

Národní sociální pojištění („volksverzekeringen“) se skládá ze tří příspěvkových částí. Těmi jsou státní důchod (nizozemská zkratka AOW), pozůstalostní důchody – obdoba českého vdovského a sirotčího důchodu (nizozemská zkratka ANW) a pojištění mimořádných léčebných výloh (nizozemská zkratka AWBZ) (Government.nl, 2015).

Podíly jednotlivých příspěvkových částí na celkovém národním sociálním pojištění znázorňuje následující tabulka:

Tabulka č. 9 Národní sociální pojištění v NL

Zkratka pojištění	Poplatníci mladší 65 let	Poplatníci starší 65 let
AOW	17,90 %	-
ANW	0,60 %	0,60 %
AWBZ	12,65 %	12,65 %
Celkem	31,15 %	13,25 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle Tax Consultants International, 31. 12. 2014

Kromě povinných příspěvků na národní sociální pojištění mohou být rezidenti i nerezidenti, kteří požívají příjmů ze zaměstnání a nedovršili 66 let věku, podléhat

některým zaměstnaneckým příspěvkům na určitá pojištění („werknehmersverzekeringen“). Tato pojištění zahrnují:

Tabulka č. 10 Příspěvky na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění v NL

Název příspěvku	Výše příspěvku	Maximální vyměřovací základ
Zdravotní pojištění (ZVW)	až 7,50 %	51 414 EUR
Pojištění invalidity (WAO) – fixní příspěvek	4,95 % (spolu s WIA)	51 414 EUR
Pojištění invalidity (WAO) – variabilní příspěvek dle rizikovosti práce	1,03 % (průměr)	51 414 EUR
Pojištění neschopnosti práce na plný úvazek následkem dlouhodobé nemoci (WIA)	4,95 % (spolu s WAO)	51 414 EUR
Všeobecný příspěvek na pojištění nezaměstnanosti (WW)	2,15 %	51 414 EUR
Příspěvek na pojištění nezaměstnanosti z důvodu nadbytečnosti	1,03 % (průměr)	51 414 EUR
Příspěvek na péči o dítě	0,50 %	51 414 EUR

Zdroj: Vlastní zpracování dle Tax Consultants International, 31. 12. 2014

Všechny uvedené příspěvky odvádí daňový úřad od zaměstnavatele. Variabilní pojistné u příspěvků na pojištění invalidity a příspěvek na pojištění nezaměstnanosti z důvodu nadbytečnosti závisí na odvětví, ve kterém podniká firma, u které je zaměstnanec zaměstnaný. Výše procenta příspěvku na zdravotní pojištění je odvislá od životní situace poplatníka, od druhu jeho příjmů a jejich výše (Tax Consultants International.com, 2014).

1.4.10 Srážková daň

Institut srážkové daně je v Nizozemsku uplatněn u příjmů ze závislé činnosti, kde sehrává důležitou roli, a dále jej lze nalézt u dividend. Zaměstnavatel pravidelně sráží zaměstnanci z jeho mzdy, platu nebo jiné zdanitelné odměny tzv. výdělkovou srážkovou daň. Zdanění srážkovou daní rovněž podléhají důchody a většina sociálních příspěvků. Tato výdělková srážková daň má podobnou charakteristiku jako zálohy na daň z příjmů

v české právní úpravě zákona o daních z příjmů. Výsledná částka je započitatelná na celkovou daňovou povinnost poplatníka. Pokud poplatník nemá jiné příjmy, stává se tato srážková daň daní konečnou (Zajíčková et al., 2012, s. 90).

Daňové přiznání k dani ze mzdy (výdělková daň) musí být vyplněno a zaplaceno buďto každý měsíc, nebo v pravidelném čtyřtýdenním intervalu. Tato přiznání se podávají již pouze v elektronické podobě (Deloitte, 2014, s. 20).

Dividendy vyplácené rezidentům či nerezidentům jsou předmětem 15% srážkové daně. Pro rezidenty může být započtena proti jejich výsledné daňové povinnosti. U nerezidentů může být 15% sazba snížená na základě smluv o zamezení dvojího zdanění či jiné obdobné mezinárodní smlouvy (Deloitte, 2014, s. 20).

Předmětem srážkové daně však nejsou ostatní typy kapitálových výnosů, úroků nebo licenčních poplatků (Zajíčková et al., 2012, s. 90).

1.4.11 Správa daně

Zdaňovací období pro daň z příjmů fyzických osob je kalendářní rok, přičemž u podnikatelů může být stanoveno odlišně (Zajíčková et al., 2012, s. 90).

Daňové přiznání musí být podáno do 1. dubna roku následujícího po zdaňovacím období. V průběhu roku je daň vybírána formou srážek nebo formou záloh na daň. Splatnost vlastní daňové povinnosti je dána zákonem, a to do šesti týdnů od vyměření daně (Široký, 2013, s. 294).

Výjimky z tohoto data a prodloužení lhůty pro podání přiznání je možné pouze omezeně, a je přípustné pouze tehdy, prokáže-li poplatník existenci oprávněného důvodu pro tento akt (Zajíčková et al., 2012, s. 90).

Zajíčková (2012, s. 90) dále uvádí, že: *„Správce daně vydává předběžný daňový výměr a závěrečný daňový výměr, který musí být vydán do 3 let od konce předmětného zdaňovacího období.“*

Podnikatelé mohou svá daňová přiznání podat pouze elektronickou formou (Blue Clue, 2014, s. 18).

2 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU A MODELOVÉ PŘÍKLADY

Tato kapitola bakalářské práce je rozdělena na čtyři hlavní podkapitoly. První dvě jsou zaměřeny na srovnání podobností a odlišností v právních úpravách zákonů o daních z příjmů obou zemí, a dále také na vysvětlení použitých metod, vzorců a ukazatelů použitých pro tato srovnání. Třetí a čtvrtá podkapitola se věnují modelovým příkladům, které mají sloužit k prezentování daňového zatížení poplatníků v České republice a v Nizozemsku. V těchto příkladech je pozornost upřena na příjmy ze závislé činnosti či obdobného pracovněprávního vztahu fyzických osob.

2.1 Komparace

Způsoby výpočtu daňové povinnosti poplatníků daně z příjmů fyzických osob jsou napříč zeměmi EU odlišné. Legislativa každého státu umožňuje uplatnění nezdanitelných částí základu daně, odčitatelných položek a slev na dani v jiné výši a v různém okamžiku algoritmu daňového výpočtu (od dílčího základu daně, agregovaného základu daně, či až od vypočtené daně). V každé zemi najdeme odlišný počet daňových pásem i daňových sazeb, nalezneme sazby lineární (např. v ČR, Bulharsku nebo v Pobaltských státech aj.), ale také sazby progresivní (Lucembursko, Nizozemsko, Belgie aj.). V rámci EU nalezneme nejnižší marginální sazbu v Bulharsku (10 %), nejvyšší pak v Nizozemsku (52 %). Samotné nominální sazby však při srovnávání nejsou dostatečně vypovídajícím parametrem, jelikož nedokážou plně znázornit skutečnou míru zdanění a daňovou progresivitu. Vhodnějším způsobem je zohlednění odčitatelných položek, slev na dani či výše sociálních příspěvků na celkovém zdanění (Široký, 2013, s. 69-70).

2.1.1 Česká republika

Česká republika je svým zřízením republikou, v níž zákonodárnou moc představuje dvoukomorový parlament. Hlavou státu je prezident Miloš Zeman. Území je členěno

na 14 vyšších samosprávných celků (krajů). Členským státem Evropské unie se Česká republika stala v roce 2004 (Široký, 2013, s. 220).

Tabulka č. 11 Základní informace o ČR

Počet obyvatel	10,5 mil.	HDP (v PPS na obyv.)	154 930 mil. € (14 700 €)
Rozloha	78,9 tis. km^2	Nezaměstnanost	6,1 %
Hlavní město	Praha	Inflace	0,4 %
Měna	Koruna česká (CZK)	Daňová kvóta	34,4 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, 2015a

2.1.2 Nizozemsko

Nizozemsko je konstituční monarchií, jejímž současným panovníkem je král Willem–Alexander, a která patří mezi zakládající státy Evropské unie. Jedná se o unitární stát s dvoukomorovým parlamentem. Nizozemsko je členěno na 12 provincií a 2 zámořské departmenty (Široký, 2013, s. 291).

Stručný přehled dalších informací nabízí následující tabulka:

Tabulka č. 12 Základní informace o NL

Počet obyvatel	16,8 mil.	HDP (v PPS na obyv.)	655 375 mil. € (38 900 €)
Rozloha	41,9 tis. km^2	Nezaměstnanost	6,8 %
Hlavní město	Amsterdam	Inflace	1,0 %
Měna	Euro (EUR/€)	Daňová kvóta	37,7 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD.org, 2015a

2.1.3 Vybrané makroekonomické ukazatele

Daňová kvóta

Každý z nás někdy zaslechl nebo si pomyslel, že daně jsou příliš vysoké. Co vše se ale za tímto stručným výrokem skrývá? Výše daně přece nezáleží pouze na nominální sazbě, ale zcela jistě více záleží na způsobu určení základu daně. Poměrně dobrým východiskem při potížích v hodnocení daní v různých zemích je hodnocení daňové

zátěže poplatníků pomocí tzv. daňové kvóty. Ta vyjadřuje podíl výnosu daní na hrubém domácím produktu a má následující vzorec:

$$\frac{\text{Daňový výnos}}{\text{HDP}}$$

Ukazatel daňové kvóty vyjadřuje, kolik z každé koruny nově vytvořené hodnoty se vybere jako daň. Umožňuje srovnání mezi zeměmi v čase i prostoru. Má však i svá omezení – mohou se vyskytovat nejednotnosti v zahrnovaných daňových výnosech do celkového výpočtu ukazatele. Dalším omezujícím faktorem je pak nepřesnost odhadu HDP, a to v důsledku působení šedé ekonomiky (Kubátová, 2009, s. 49).

Různorodosti daňové kvóty odpovídá rovněž její struktura, tzv. daňový mix (viz teoretická část, bod 1.2.3), a to jak z hlediska druhů daní, jež ji tvoří, tak i z hlediska daňového určení (Kubátová, 2009, s. 49).

Graf č. 1 Vývoj daňové kvóty v letech 2008 - 2012

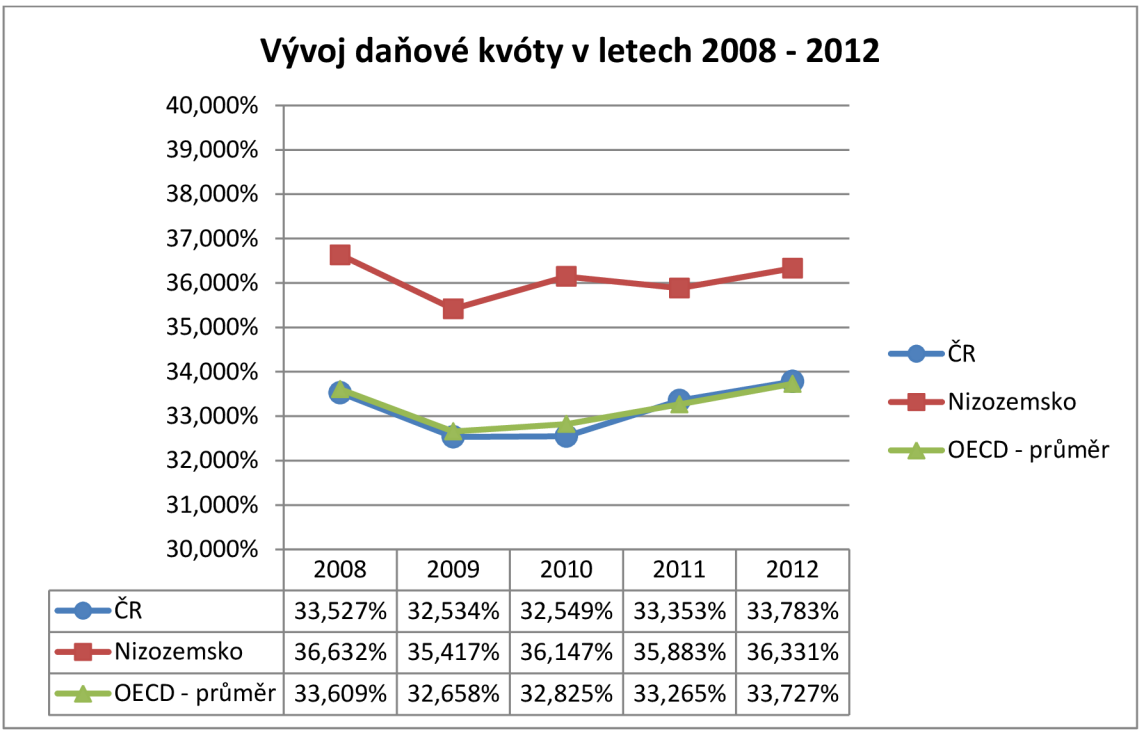

	2008	2009	2010	2011	2012
ČR	33,527%	32,534%	32,549%	33,353%	33,783%
Nizozemsko	36,632%	35,417%	36,147%	35,883%	36,331%
OECD - průměr	33,609%	32,658%	32,825%	33,265%	33,727%

Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD.org, 2015d

Jak můžeme z grafu vyčíst, daňová kvóta v České republice téměř přesně kopíruje vývoj průměrné daňové kvóty zemí OECD. Do roku 2010 se držela těsně pod

průměrnou hodnotou, od roku 2011 ji začíná převyšovat. V Nizozemsku můžeme pozorovat kolísavý vývoj o cca 2,5 – 3 % nad úrovní průměrné hodnoty zemí OECD. Lze tedy tvrdit, že každá nově vyrobená hodnota je v Nizozemsku zdaněna více než v České republice.

Daňový mix v jednotlivých zemích můžeme znázornit například pomocí třídění daní metodikou OECD. Podíl výnosů různých skupin daní na celkovém výběru daní znázorňuje následující graf:

Graf č. 2 Podíl výnosů jednotlivých skupin daní dle třídění OECD na celkovém zdanění

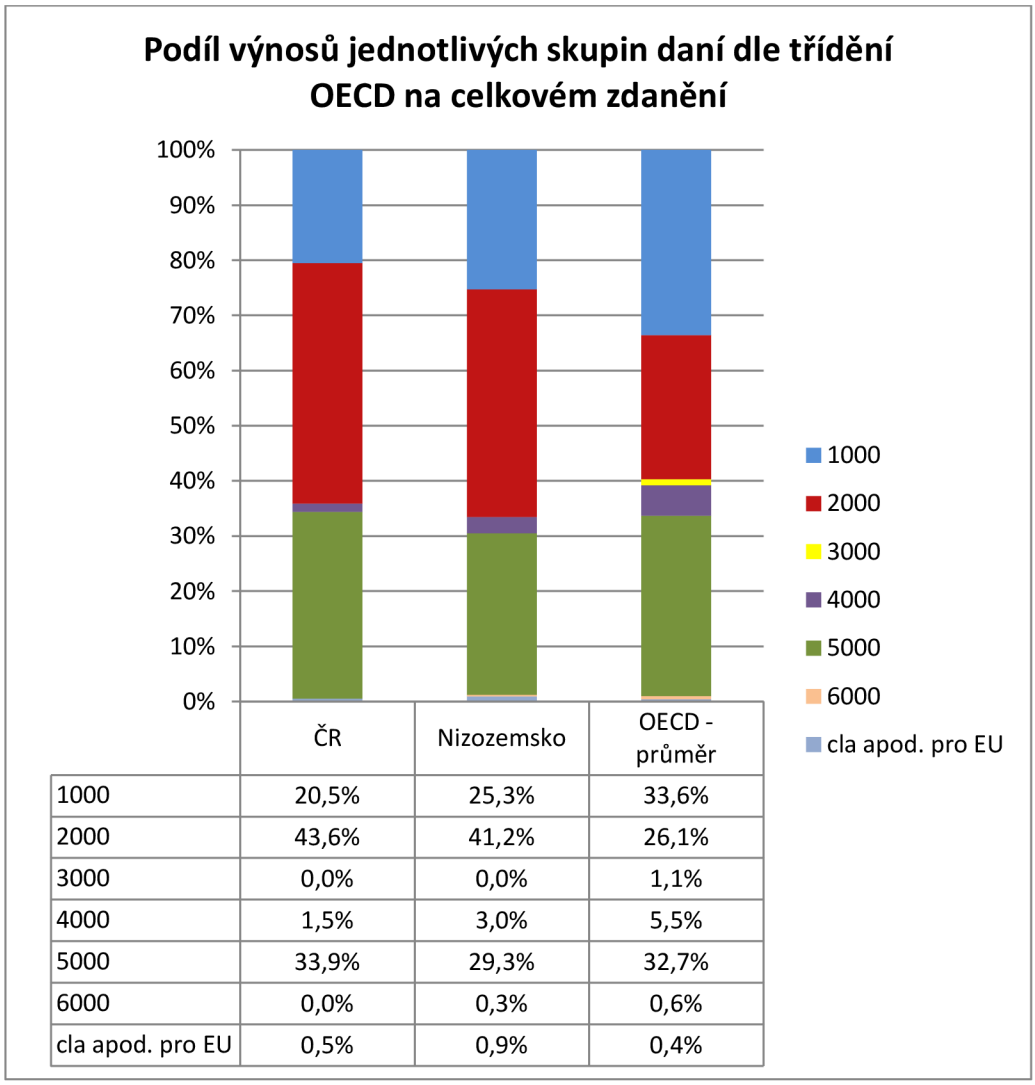

	ČR	Nizozemsko	OECD - průměr
1000	20,5%	25,3%	33,6%
2000	43,6%	41,2%	26,1%
3000	0,0%	0,0%	1,1%
4000	1,5%	3,0%	5,5%
5000	33,9%	29,3%	32,7%
6000	0,0%	0,3%	0,6%
cla apod. pro EU	0,5%	0,9%	0,4%

Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD.org, 2015d

Z výše uvedeného grafu se dá poměrně snadno vyčíst, že jak Česká republika, tak Nizozemsko se od průměrné skladby daňového mixu dosti odchylují, avšak obě země

poměrně podobným způsobem. Hlavní daňový zdroj tvoří u obou států skupina 2000, tedy příspěvky na sociální zabezpečení (o třídění daní dle OECD je více psáno v kapitole 1.2.4), a to více než 40 %. Oproti tomu průměr OECD se pohybuje okolo 26 %. Důchodové daně ve skupině 1000 tvoří v ČR pětinu a v Nizozemsku čtvrtinu daňových výnosů, i to je však podstatně méně než průměrná hodnota zemí OECD, jež činí přes 33 %. Významnou skupinu daňových příjmů v daňovém mixu tvoří u obou zemí skupina 5000 – daně ze zboží a služeb. V České republice je jejich podíl oproti průměru OECD lehce nadprůměrný a v Nizozemsku naopak lehce podprůměrný.

Standard kupní síly (PPS – Purchasing Power Standard)

Standard kupní síly je měnový index, který vyjadřuje relaci mezi výší ukazatele HDP na obyvatele k průměru EU28 (28 členských zemí EU). Základnou je právě průměr EU28, který má hodnotu 100. Pokud je hodnota ukazatele vyšší než 100, značí to, že HDP na obyvatele v této zemi převyšuje průměr EU28 a naopak. Údaje jsou uvedeny ve standardu kupní síly, což je společná měna, která stírá rozdíly v cenových hladinách a umožňuje srovnání HDP mezi jednotlivými zeměmi (ČSÚ, 2015a).

Graf č. 3 Ukazatel PPS

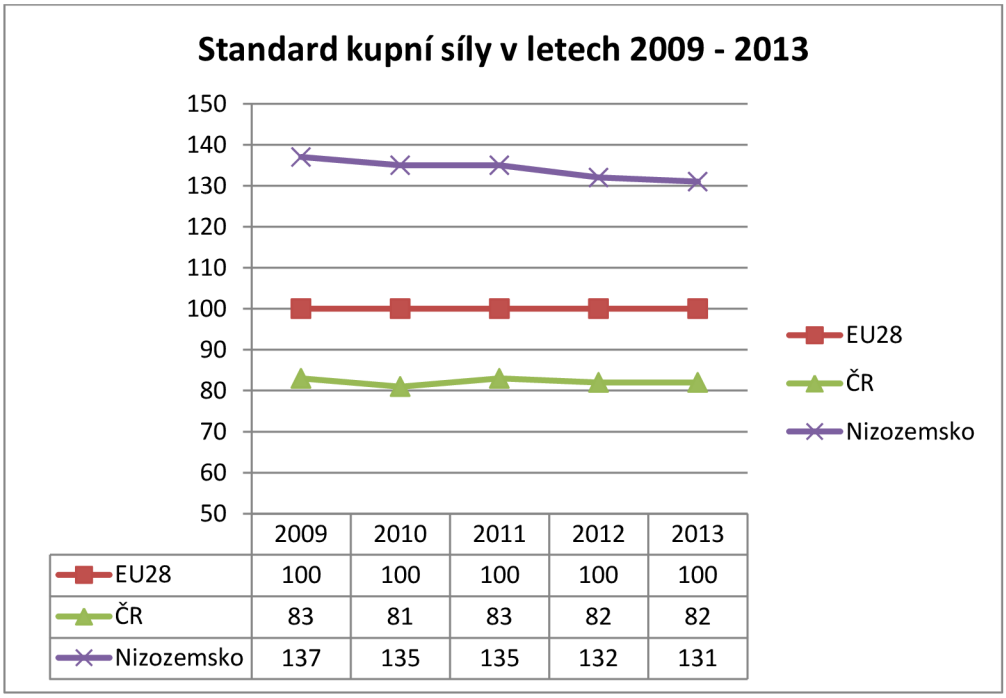

	2009	2010	2011	2012	2013
EU28	100	100	100	100	100
ČR	83	81	83	82	82
Nizozemsko	137	135	135	132	131

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, 2015a

Uvedený graf znázorňuje skutečnost, že výše HDP na jednoho obyvatele je v České republice podprůměrná v rámci členských států Evropské unie. Naproti tomu vývoj standardu kupní síly v Nizozemsku sice vykazuje klesající charakter, nicméně jeho hodnota je stále vysoce nadprůměrná oproti průměru v EU. Uvedené poukazuje na velmi odlišnou kupní sílu obyvatel a výrazný rozdíl v životní úrovni obyvatel obou uvedených států.

Parita kupní síly (PPP – Purchasing Power Parity)

Paritou kupní síly se rozumí index, jenž slouží pro přepočet měn, který eliminuje rozdíl v cenových hladinách jednotlivých zemí. Vyjadřuje, kolik jednotek národní měny je potřeba k nakoupení stejného množství výrobků a služeb uvnitř trhu jednoho státu k poměru měnových jednotek jiného státu spotřebovaných za stejné množství výrobků a služeb na jeho trhu. Je vhodný pro porovnávání, jelikož alespoň částečně reflektuje kupní sílu obyvatel a životní úroveň země. Většinou se uvádí v poměru národní jednotky k americkému dolaru (USD).

Tabulka č. 13 Srovnání parity kupní síly

	Parita kupní síly - PPP				
	2010	2011	2012	2013	2014
Česká republika (CZK/USD)	14,0	13,4	13,4	13,4	13,5
Nizozemsko (EUR/USD)	0,849	0,830	0,830	0,829	0,824

Zdroj: Vlastní zpracování dle OECD.org, 2015c

Jelikož tabulky na stránkách OECD neobsahují možnost změnit měnu, ke které se počítá poměr, je tento výpočet autorem přepočítán ručně a jeho hodnota je následující: **1 EUR má hodnotu 16,405 Kč**. Z důvodu vyšší vypovídací hodnoty než prosté srovnání mezd vynásobením měnovým kurzem bude užito tohoto čísla v modelových příkladech, a to tak, že příjmy poplatníků Nizozemska budou násobeny danou hodnotou parity kupní síly.

Uvede-li autor práce, že bude použit přepočet měnovým kurzem, určil jeho výši autor průměrnou hodnotou za rok 2014 **ve výši 27,5 Kč / 1 EUR**.

2.1.4 Vlastní srovnání

Poplatník

Definice poplatníka daně z příjmů fyzických osob je v obou zákonných úpravách stejná, tedy že poplatníky jsou fyzické osoby. Rozlišují se daňoví rezidenti a daňoví nerezidenti, přičemž podmínky daňové rezidence jsou v obou státech různé. Zatímco v ČR je definice daňového rezidenta definována zákonným ustanovením, v Nizozemsku se určuje pouze na základě ustálené judikatury.

Tabulka č. 14 Srovnání podmínek daňové rezidence

Česká republika	Nizozemsko
Poplatník musí mít na území České republiky bydliště nebo se zde musí obvykle zdržovat (alespoň 183 dní, započítává se každý započatý den pobytu)	Poplatník má na území Nizozemska stálý byt
	Místo, kde žijí poplatníkovi nejbližší – manželka a děti, se nachází na území Nizozemska
	Místo, kde má poplatník rozvinuty své osobní a ekonomické vztahy, leží na území Nizozemska

Zdroj: Vlastní zpracování

Předmět daně

Následující tabulka shrnuje, jaké příjmy jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob a jejich členění dle skupin příjmů tak, jak je vymezují legislativy obou zemí:

Tabulka č. 15 Srovnání předmětu daně

Předmět daně v ČR	Skupina příjmů dle legislativy ČR	Předmět daně v NL	Skupina příjmů dle legislativy NL
Příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků	§ 6 ZDP	Příjmy z práce a obydlí	Box 1
Příjmy z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti	§ 7 ZDP		
Příjmy z kapitálového majetku	§ 8 ZDP	Příjmy z podstatných účastí	Box 2
Příjmy z pronájmu	§ 9 ZDP	Příjmy z úroků a investic	Box 3
Ostatní příjmy	§ 10 ZDP		

Zdroj: Vlastní zpracování

Výše uvedené příjmy tvoří v obou zemích jednotlivé dílčí základy daně. Český zákon o daních z příjmů zná 5 různých skupin příjmů, zatímco nizozemský má skupiny příjmů pouze 3.

Odlišnost obou systému zdanění poplatníků lze dále spatřit také v možnostech uplatnění výdajů. V ČR má poplatník možnost při výpočtu ZD skupin příjmů podle § 7 a 9 se rozhodnout pro uplatnění skutečných výdajů, nebo uplatnění výdajů procentem z příjmů, tzv. paušálem. V Nizozemsku je umožněno pouze uplatnění skutečných výdajů, které navíc mohou být pro příjmy v Boxu 3 omezeny. Uplatnění výdajů paušálem nizozemská legislativa nezná.

Tabulka č. 16 Výdaje uplatněné procentem z příjmů v ČR

Druh příjmu	Výdaje uplatnitelné až do % příjmů	Maximální výše uplatnění
Zemědělská výroba, lesní a vodní hospodářství (§ 7 a 10)	80 %	-
Řemeslná živnost (§ 7)	80 %	-
Jiná živnost s výjimkou řemeslné (§ 7)	60 %	-
Podnikání podle zvláštních předpisů (§ 7)	40 %	800 000 Kč
Nájem (§ 7 a 9)	30 %	600 000 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování dle ZDP

Autor si dovoluje poznamenat, že pro rok 2015 dochází ke změně maximální výše uplatnění výdajů i u těch druhů příjmů, pro které tyto hranice nebyly v roce 2014 stanoveny.

Dalším velice významným rozdílem legislativy obou zemí je v tom, že český zákon o daních z příjmů přesně definuje, které příjmy jsou od daně osvobozeny. Naproti tomu nizozemský zákon takový výčet příjmů nezná, naopak, velmi jednoduše stanovuje, že jakékoliv příjmy, které nepatří ani do jedné ze tří skupin příjmů, jsou osvobozeny od zdanění.

Nezdanitelné části daně a odčitatelné položky

V České republice jsou nezdanitelnými částmi základu daně takové částky, které si poplatníci mohou odečíst od celkového základu daně. Mnoho těchto odpočtů je omezeno určitými zákonnými limity, ať už procentuálně nebo nominálně vyjádřenými, podrobněji viz tabulka č. 2. Odčitatelné položky pro českého daňového poplatníka jsou dvojího typu – daňová ztráta a odpočet na podporu vývoje, výzkumu anebo odborného vzdělávání. Rovněž tyto položky snižují celkový základ daně.

Nizozemský zákon o daních z příjmů hovoří pouze o odčitatelných položkách, avšak jejich výčet je výrazně delší než v ČR, podrobněji viz kapitola 1.4.6. Zásadní rozdíl je v postupu při uplatňování odpočtů – neodečítá se od celkového základu daně, nýbrž se

začíná u ZD Boxu 1, jakmile ten není dostatečně vysoký, začne se odečítat od ZD Boxu 3, a nakonec od ZD Boxu 2. Příjmy a ztráty není povolené vzájemně kompenzovat. Oproti českým odčitatelným položkám mnoho nizozemských odpočtů není nijak zákonně omezeno svou výší.

Tabulka č. 17 Srovnání nezdanitelných částí daně a odčitatelných položek

Česká republika	Nizozemsko
Úhrada za zkoušky ověřující další vzdělávání (max. 10 000 Kč; osoby se zdravotním postižením až 13 000 Kč; osoby s těžším zdravotním postižením až 15 000 Kč)	Výdaje na další vzdělávání (Uplatnitelné pokud překročí částku 500 EUR, max. 15 000 EUR, prvních 500 EUR odečíst nelze; lze rozložit do více zdaňovacích období)
Bezúplatná plnění poskytnutá na veřejně prospěšné účely (min. ve výši 1 000 Kč nebo 2 % celkového ZD, max. 15 % celkového ZD)	Dary vybraným organizacím (min. ve výši 60 EUR nebo 1 % zdanitelných příjmů, max. 10 % zdanitelných příjmů; při splnění zvláštních podmínek limity neplatí)
Příspěvky na penzijní připojištění, doplňkové penzijní spoření nebo pojistné na penzijní spoření (max. 12 000 Kč)	Důchodové pojistné
Úroky z úvěrů na bytové potřeby (max. 300 000 Kč)	Výdaje související s úvěrem na bydlení
Pojistné životního pojištění (max. 12 000 Kč)	Výdaje za přepravu do zaměstnání (max. 2 036 EUR)
Příspěvky odborové organizaci (1,5 % zdanitelných příjmů nebo 3 000 Kč)	Částka výživného na děti
Odpočet na podporu výzkumu a vývoje	Zvláštní výdaje na zdravotní péči a léčení, a to zejména u chronicky nemocných
Daňová ztráta (uplatnitelná max. v 5 zdaňovacích období následujících po období, ve kterém byla vyměřena)	Daňová ztráta (uplatnitelná max. na 3 předchozí zdaňovací období nebo 9 následujících po období, ve kterém byla vyměřena)

Zdroj: Vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že některé odpočty jsou si svou logikou velmi podobné, např. odpočty bezúplatných plnění (darů) nebo úvěrů na bytové potřeby. Poplatník v ČR má nárok optimalizovat svůj základ daně například odpočtem příspěvků

odborové organizaci nebo odpočtem zaplaceného pojistného na své životní pojištění. Nizozemský poplatník naproti tomu může využít odpočet částky výživného na děti nebo na dopravu do zaměstnání. Předchozí zmíněné odpočty existují vždy jen v jedné ze srovnávaných zemí. Velice odlišné je rovněž využití daňové ztráty. Zatímco v ČR je možné vzniklou ztrátou ovlivnit pouze v následujících zdaňovacích obdobích, v Nizozemsku má poplatník možnost ztrátu aplikovat i na příjmy z předchozích období.

Slevy na dani

Zásadním rozdílem při uplatnění slev na dani je okamžik jejich odpočtu v algoritmu výpočtu daně. V ČR se slevy na dani uplatňují až z vypočtené daně, navíc je potenciálně možné, že pomocí daňového zvýhodnění za vyživované dítě poplatník obdrží daňový bonus. V Nizozemsku se slevy na dani dají započíst proti celkovému základu daně. Slevami na dani, které nalezneme v zákonných úpravách obou zemí, jsou sleva na poplatníka a sleva pro tělesně postižené. Naopak v nizozemské legislativě nenajdeme slevu na manžela či slevu na studenta. Česká legislativa na druhou stranu neobsahuje takové slevy, jakými jsou např. sleva pro rodiče samoživitele, sleva na „zelené“ investice nebo sleva na zaměstnance. Slevy na dani využitelné pro českého poplatníka přibližuje kapitola 1.3.10, pro nizozemského poplatníka nalezneme více informací v kapitole 1.4.7.

Sazba daně

Nejčastěji používaným parametrem při mezinárodním srovnávání je sazba daně. Jedná se o nejviditelnější prvek konstrukce daně a současně funguje i jako nástroj, jenž formuluje progresivitu daně. Používají se sazby lineární a progresivní. Určení optimální sazby daně je problém, jemuž čelí plno ekonomů, avšak výsledné uplatnění optimální sazby daně je především v rukou politiků (Vančurová, 2014, s. 313).

Tabulka č. 18 Srovnání maximálních sazeb daně

Stát	Mezinárodní zkratka	Daň z příjmů fyzických osob		
		Počet sazeb	Nejnižší sazba (%)	Nejvyšší sazba (%)
Česká Republika	CZ	1	15,0	15,0
Nizozemsko	NL	4	5,1	52,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky můžeme vyčíst, že sazby daně jsou v ČR a Nizozemsku zcela odlišné. Zatímco v České republice je uplatněna pouze jedna sazba a dochází tedy k lineárnímu zdanění, v Nizozemsku jsou zákonem stanoveny 4 zvláštní sazby daně, zdanění tedy lze označit jako progresivní.

V posledních několika letech se v západoevropských zemích ukazuje sílící odpor proti vysoké progresivitě nominálních sazeb daně. Na východ od ČR pak má podporu přechod od progresivní sazby k lineární. I přes tyto zmíněné tendence je progresivní sazba daně ve světě stále nejčastěji využívaná, ačkoli dochází ke snižování počtu sazeb, a také se snižuje rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší sazbou daně. Mezi českou veřejností se často zaměňuje lineární sazba daně s rovnou daní (flat tax), přestože se jedná o různé koncepty zdanění. Rovná daň je založena na jednoduše a široce definovaném základu daně s minimem odpočtů a výjimek (existuje pouze klasická sleva na poplatníka), doplněným nízkou lineární sazbou. Bohužel, jednoduchost je vlastnost, která je v politických úvahách o daních často opomíjena (Vančurová, 2014, s. 313).

Příspěvky na sociální pojištění

V obou zemích platí, že pokud je poplatník zaměstnancem, příspěvky na sociální zabezpečení za něj odvádí zaměstnavatel. Pro české OSVČ platí, že příspěvky na nemocenské pojištění jsou dobrovolné, zbývající příspěvky jsou povinné. Bližší informace o sazbách pojistného podává pro české poplatníky tabulka č. 4. V Nizozemsku odvádí poplatníci prvních dvou příjmových skupin v rámci celkové sazby daně příspěvek na tzv. národní sociální pojištění. Další příspěvky z hrubých mezd zaměstnanců odvádí zaměstnavatel, jejich výčet je obsažen v tabulce č. 10. Nizozemské OSVČ mají navíc povinnost odvést příspěvek na zdravotní pojištění.

Na celkovém zdanění se podílí příspěvky na sociální pojištění v ČR zhruba 43,6 % a v Nizozemsku zhruba 41,2 %.

Správa daně

V obou zemích je zdaňovacím obdobím pro daň z příjmů fyzických osob kalendářní rok, v Nizozemsku rovněž nazývaný jako daňový rok. Daňové přiznání jsou poplatníci obou státu povinni podat do 1. 4. roku následujícího po příslušném zdaňovacím období. V průběhu roku je daň vybírána formou srážkové daně nebo záloh na daň.

Zatímco v České republice se daňové přiznání podává v listinné podobě, v Nizozemsku již plně funguje systém elektronického podání.

Srovnání mezd

Z důvodu následného využití v modelových případech autor znázorní vývoj a částky minimálních mezd v obou srovnávaných zemích. Minimální mzdy bývají často ustanoveny zákonným opatřením, tudíž jsou právně vymahatelné. Ne ve všech zemích bývá stanovena jako měsíční sazba, nýbrž jako hodinová či týdenní sazba. Často se její výše stanovuje po dohodě se sociálními partnery nebo např. jednáními s odbory. Ve většině států je platná pro všechny poplatníky v zaměstnaneckém či jiném pracovněprávním poměru. Minimální mzda je vyjádřena v brutto částce, tedy před srážkami daně z příjmů a příspěvky na sociální zabezpečení (ČSÚ, 2015c).

Srovnání minimálních mezd v České republice a Nizozemsku je následovné:

Tabulka č. 19 Srovnání minimálních mezd

	Minimální mzda v roce				
	2010	2011	2012	2013*	2014
Česká republika (CZK)	8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 500,00
Česká republika (EUR)	302,19	319,22	310,23	318,08	309,91
Nizozemsko (EUR)	1 407,60	1 424,40	1 446,60	1 469,40	1 485,60

* V České republice došlo k zákonnému navýšení částky minimální mzdy k 1. 8. 2013 na částku 8 500 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování dle ČSÚ, 2015c a MPSV, 2015

Výše roční minimální mzdy v ČR v roce 2014 činí 102 000 Kč. V Nizozemsku má poplatník starší 23 let nárok na roční minimální mzdu ve výši 17 827,20 €. To je podle měnového kurzu 1 EUR / 27,50 Kč částka 490 248 Kč.

Průměrná mzda je v ČR poměrně důležitá hodnota, jelikož se z ní vychází např. pro výpočet solidárního zvýšení daně nebo též funguje jako základna pro výpočet důchodového pojištění aj. Její výši pro rok 2014 upravuje vyhláška č. 296/2013 Sb., a ta stanovuje částku 25 942 Kč. Roční průměrná mzda tak činí 311 304 Kč (MPSV, 2015).

Pro srovnání průměrných mezd mezi oběma státy se autor rozhodl využít dostupných údajů organizace OECD, která má k dispozici nejnovější platné údaje pro rok 2013. Pro Českou republiku byla spočtena roční průměrná hrubá mzda ve výši 302 194 Kč, což po přepočtu na měsíce činí 25 183 Kč. Nizozemská roční průměrná hrubá mzda tvořila částku 42 491 EUR, měsíční výše je pak 3 541 EUR. Po přepočtu průměrným ročním kurzem EUR/CZK v roce 2013, který byl 1 EUR = 25,97 Kč, vyjde měsíční průměrná mzda nizozemského poplatníka ve výši 91 960 Kč (OECD.org, 2015b).

Ve vyjádření pomocí parity kupní síly (PPP) se průměrné roční mzdy pohybovaly pro ČR na úrovni 20 338 USD a pro Nizozemsko na úrovni 47 590 USD (OECD.org, 2015c).

2.2 Algoritmus výpočtu daňové povinnosti

V této části práce se autor práce zaměří na obecný způsob výpočtu daňové povinnosti poplatníka.

2.2.1 Algoritmus pro ČR

Průběh zdanění českého poplatníka podrobně shrnuje následující obrázek:

Obrázek č. 1 Schéma výpočtu daňové povinnosti v ČR

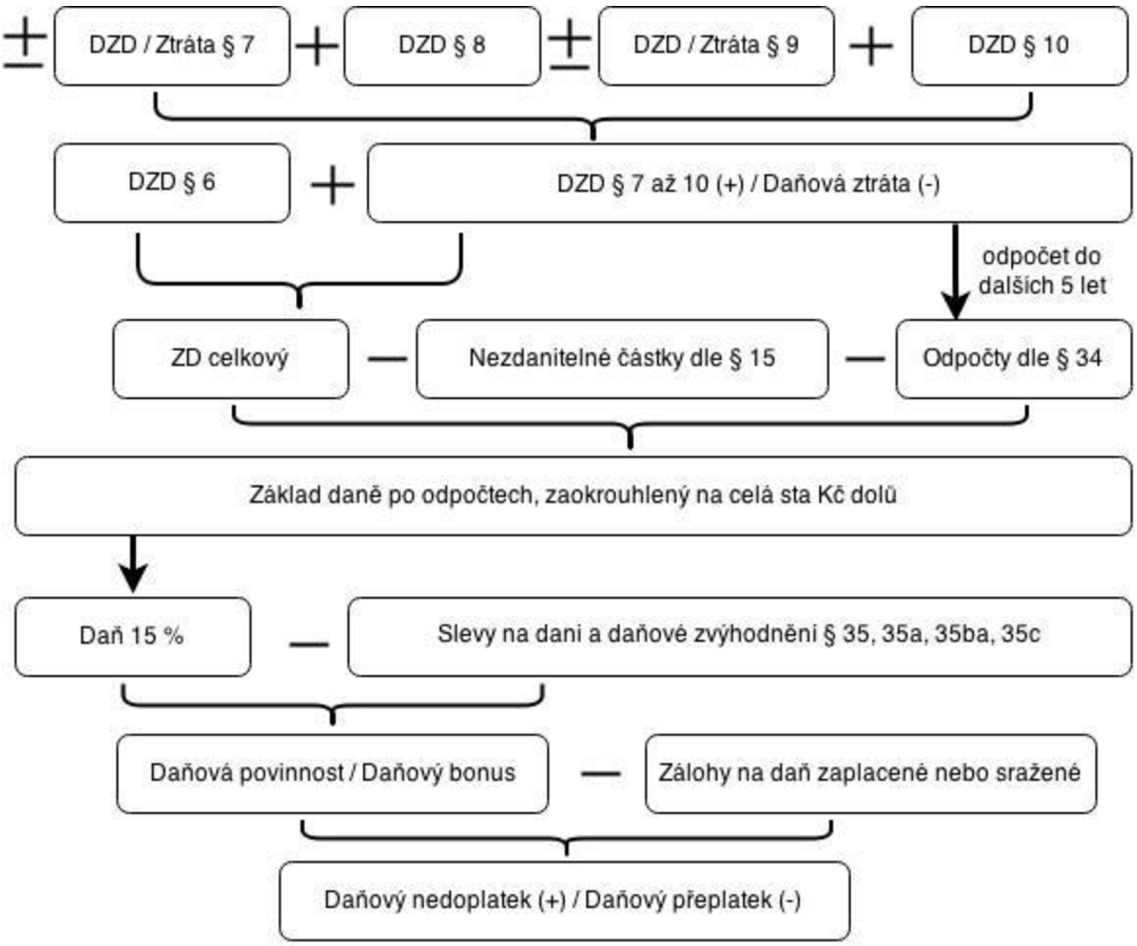

Zdroj: Vlastní zpracování dle ZDP

Při výpočtu dílčího základu daně (DZD) podle § 6 dochází k navýšení příjmů ze zaměstnání o 34 %, což jsou příspěvky na sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem. DZD podle § 7 je tvořen příjmy z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti a výdaji na jejich dosažení, zajištění a udržení, případně výdaje uplatněné procentem z příjmů. Pro daňovou optimalizaci poplatník uplatní takové výdaje, které mu v největší možné míře sníží základ daně. V případě, že v minulých obdobích poplatník generoval ztrátu v DZD dle § 7 nebo 9, může ji uplatnit proti současným příjmům v § 7 až 10. DZD podle § 9 je tvořen příjmy z nájmu a i u něj lze uplatnit výdaje procentem z příjmů nebo skutečně evidované. Poplatníkovi však může potenciálně zaniknout nárok na slevu na manželku a na vyživované dítě, pokud součet DZD, u nichž jsou uplatněny výdaje paušálem, přesáhne 50 % celkového základu daně. Pokud součet DZD § 7 až 10 vyjde záporný, při výpočtu celkového ZD se k němu

nepřihlíží a použije se pouze DZD § 6. Pomocí odpočtů a uplatnění nezdanitelných částek dostaneme upravený ZD, který je potřeba zaokrouhlit na celá sta Kč dolů. V tento okamžik již aplikujeme sazbu daně, která pro rok 2014 činí 15 %. Od částky daně můžeme začít odečítat slevy na dani. Pokud by po odpočtech slev měla vyjít částka daně záporná, tato záporná část se nezapočítá. Tedy po slevách na dani může být daňová povinnost poplatníka nejméně 0 Kč. Následuje uplatnění daňového zvýhodnění, pokud na něj má poplatník nárok. V případě, že v tuto chvíli vychází daňová povinnost záporná, pohlíží se na ni jako na daňový bonus a poplatníkovi vzniká přeplatek na dani. Tento si může po podání daňového přiznání poplatník nárokovat k vrácení. Za předpokladu, že výsledná daňová povinnost vyjde kladně, hovoříme o daňovém nedoplatku, který má poplatník povinnost zaplatit.

2.2.2 Algoritmus pro Nizozemsko

Dílčí základy daně všech tří Boxů jsou tvořeny příjmy patřících do příslušných kategorií sníženými o uplatnitelné výdaje na jejich dosažení a udržení. Následuje uplatnění odčitatelných položek, které se řídí zásadou, že jako první se odečítá od DZD Boxu 1, pokud ten již není dostatečný na další odpočty, odčítá se od DZD Boxu 3 a pokud ani ten není dostatečný, odečítá se od DZD Boxu 2. Zvláštní kategorií odčitatelných položek jsou ztráty. V rámci každého individuálního Boxu se uplatní odpočet ztrát z minulých let, ztráty nejsou započitatelné proti příjmům v jiných boxech, s jedinou výjimkou, a tou jsou ztráty Boxu 2, jejichž přebytek je započitatelný až do výše 25 % proti příjmům Boxu 1. Tak získáme jednotlivé snížené ZD, které následně vynásobíme příslušnými sazbami – progresivní zdanění dle příjmů v Boxu 1; v Boxu 2 se použijí sazby 22 % / 25 %; 4 % kapitálu v Boxu 3 se zdaní 30% sazbou daně, autor bude dále uvádět pouze 1,2 % (což odpovídá 30 % ze 4 %). Následně se tyto dílčí daňové povinnosti sečtou a získá se agregovaný ZD. Následný postup výpočtu již připomíná ten, který nalezneme v české legislativě, a je popsán v předešlé kapitole.

Postup výpočtu daňové povinnosti nizozemského daňového poplatníka shrnuje následující obrázek:

Obrázek č. 2 Schéma výpočtu daňové povinnosti v NL

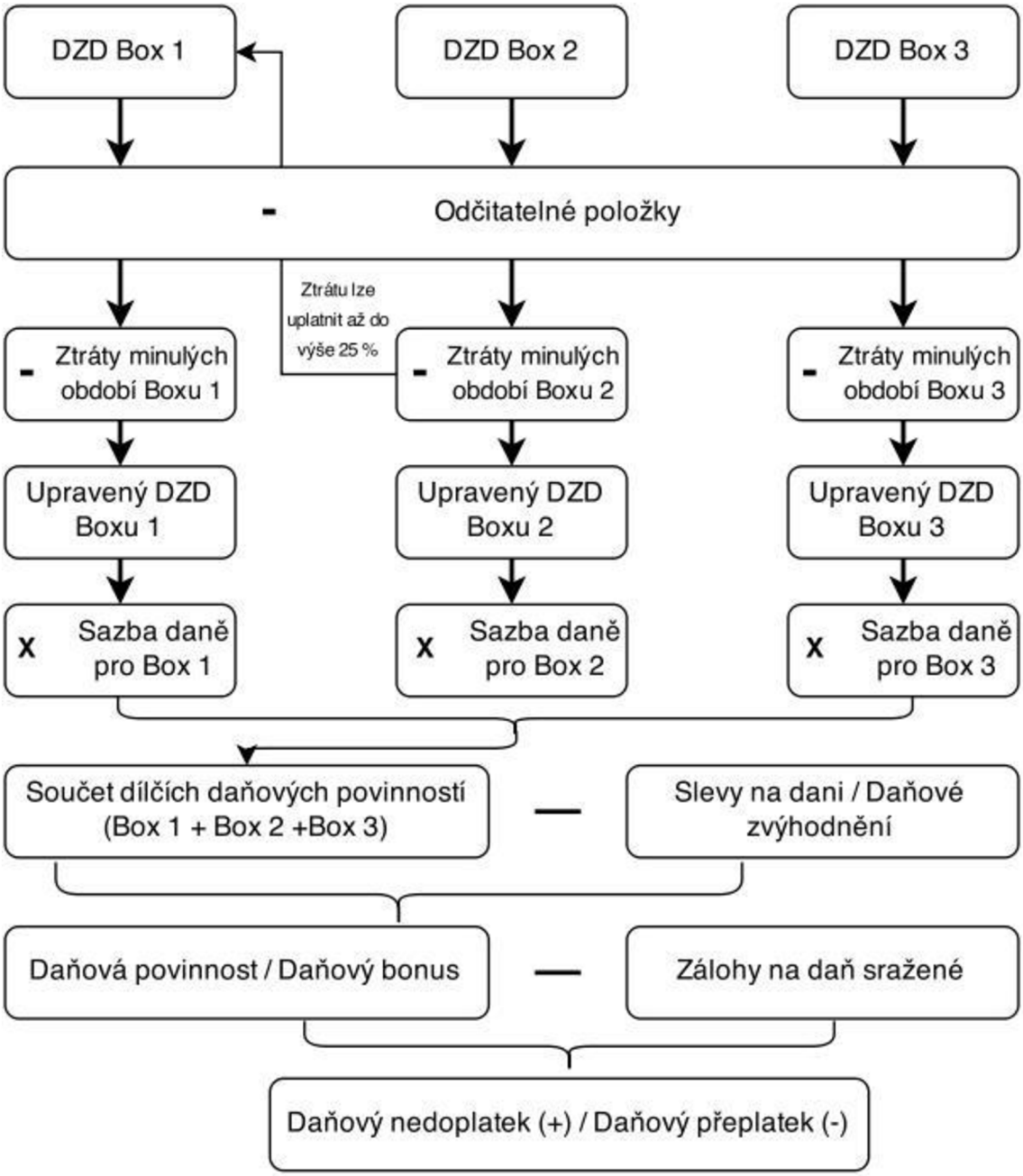

Zdroj: Vlastní zpracování

2.2.3 Rozdíly ve výpočtu daňové povinnosti v obou zemích

Hlavní odlišnosti v průběhu výpočtu daňové povinnosti jsou následující:

- Základ daně z příjmů ze zaměstnání se v ČR navyšuje o příspěvky na sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem – takto upravená částka hrubé mzdy se obecně nazývá superhrubou mzdou. Takový pojem se v Nizozemsku nepoužívá.
- Zatímco odčitatelné položky se v ČR uplatňují na celkový základ daně, v Nizozemsku se uplatňují postupně na Box 1, následně na Box 3 a nakonec na Box 2.
- V ČR se základ daně zaokrouhluje na celá sta Kč dolů, v Nizozemsku k zaokrouhlování nedochází.
- V Nizozemsku se každý Box zdaňuje jednotlivě sazbou jemu určenou. V ČR se daní až celkový základ daně jednotnou sazbou.

2.3 Výpočet daňové povinnosti v ČR

2.3.1 Zadání pro poplatníka s minimální mzdou a následný výpočet

Mějme fiktivního poplatníka, pana Nováka. Pan Novák je zaměstnán na hlavní pracovní poměr (dále HPP) a po celý rok pobírá hrubou mzdu ve výši zákonné minimální mzdy, má podepsané prohlášení k dani podle § 38k ZDP. Zaměstnavatel pravidelně sráží panu Novákovi zálohy na daň. Panu Novákovi je 25 let, žije sám a je bezdětný. Kromě slevy na poplatníka neuplatňuje jiné slevy nebo odpočty.

Prvním krokem výpočtu celkové daňové povinnosti je výpočet měsíční zálohy na daň, který probíhá následovně:

Tabulka č. 20 Výpočet měsíční zálohy na daň pana Nováka

Položka	Částka
HRUBÁ MZDA (HM)	**8 500,00 Kč**
Příspěvky na SP hrazené zaměstnavatelem (25 % HM)	2 125,00 Kč
Příspěvky na ZP hrazené zaměstnavatelem (9 % HM)	765,00 Kč
Příspěvky na SP hrazené zaměstnancem (6,5 % HM)	553,00 Kč
Příspěvky na ZP hrazené zaměstnancem (4,5 % HM)	383,00 Kč
SUPERHRUBÁ MZDA (1,34 x HM)	**11 390,00 Kč**
Zaokrouhlení na celá sta Kč nahoru	11 400,00 Kč
ZÁLOHOVÁ DAŇ (15 %)	**1 710,00 Kč**
Sleva na poplatníka (-)	2 070,00 Kč
Ostatní slevy (-)	0,00 Kč
Daň po slevách	0,00 Kč
Daňové zvýhodnění (-)	0,00 Kč
SKUTEČNĚ SRAŽENÁ ZÁLOHA NA DAŇ	**0,00 Kč**
ČISTÁ MZDA	**7 564,00 Kč**

Zdroj: Vlastní výpočet

Čistá mzda se spočítá tak, že od částky hrubé mzdy odečteme součet příspěvků na sociální a zdravotní pojištění hrazených zaměstnancem a zálohu na daň. V našem případě však panu Novákovi vyšla nulová záloha daň.

Dalším krokem je již výpočet daňové povinnosti poplatníka za zdaňovací období roku 2014. Jelikož panu Novákovi plynou příjmy pouze ze zaměstnání, základem daně bude roční součet těchto příjmů navýšený o sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem, tzv. superhrubá mzda. Následuje vynásobení zaokrouhleného základu daně 15% sazbou daně a uplatnění slevy na poplatníka.

Tabulka č. 21 Výpočet daňové povinnosti pana Nováka

Položka	Částka
ZÁKLAD DANĚ	**136 680,00 Kč**
Nezdanitelné části základu daně	0,00 Kč
Odčitatelné položky	0,00 Kč
UPRAVENÝ A ZAOKROUHLENÝ ZD na celá sta Kč dolů	**136 600,00 Kč**
DAŇ (15 %)	**20 490,00 Kč**
Sleva na poplatníka (-)	24 840,00 Kč
Sleva na manžela / manželku (-)	0,00 Kč
Ostatní slevy (-)	0,00 Kč
DAŇ PO SLEVÁCH	**0,00 Kč**
Daňové zvýhodnění (-)	0,00 Kč
VÝSLEDNÁ DAŇOVÁ POVINNOST	**0,00 Kč**
Zálohy na daň	0,00 Kč
NEDOPLATEK (+) / PŘEPLATEK (-)	**0,00 Kč**

Zdroj: Vlastní výpočet

Základem daně je součet měsíčních hrubých mezd navýšený o příspěvky na SP a ZP hrazených zaměstnavatelem (navýšení o 34 % hodnoty součtu měsíčních hrubých mezd). Z výše uvedené tabulky vidíme, že daňová povinnost pana Nováka je rovna nule.

2.3.2 Zadání pro poplatníka s průměrnou mzdou a následný výpočet

Uvažujme fiktivního poplatníka paní Novotnou. Paní Novotná je zaměstnaná na plný úvazek (HPP) a její měsíční hrubá mzda odpovídá české průměrné mzdě v roce 2014 podle metodiky OECD, tedy 25 183 Kč. Má podepsané prohlášení k dani podle § 38k ZDP. Paní Novotná uplatňuje pouze slevu na poplatníka. Zaměstnavatel provádí pravidelné srážky záloh na daň. Kromě zaměstnání navíc paní Novotná pronajímá byt. Měsíční příjem z tohoto titulu činí 8 000 Kč. Skutečné výdaje paní Novotná neeviduje. Paní Novotné je 29 let, je bezdětná a žije sama. V měsíci říjnu se rozhodla poskytnout bezúplatné plnění charitě v hodnotě 20 000 Kč.

Obdobně jako v předchozím případě začneme výpočtem měsíčních záloh na daň z příjmů ze zaměstnání. Pro paní Novotnou vypadá výpočet následovně:

Tabulka č. 22 Výpočet měsíční zálohy na daň paní Novotné

Položka	Částka
HRUBÁ MZDA (HM)	**25 183,00 Kč**
Příspěvky na SP hrazené zaměstnavatelem (25 % HM)	6 296,00 Kč
Příspěvky na ZP hrazené zaměstnavatelem (9 % HM)	2 266,00 Kč
Příspěvky na SP hrazené zaměstnancem (6,5 % HM)	1 637,00 Kč
Příspěvky na ZP hrazené zaměstnancem (4,5 % HM)	1 134,00 Kč
SUPERHRUBÁ MZDA (1,34 x HM)	**33 745,00 Kč**
Zaokrouhlení na celá sta Kč nahoru	33 800,00 Kč
ZÁLOHOVÁ DAŇ (15 %)	**5 070,00 Kč**
Sleva na poplatníka (-)	2 070,00 Kč
Ostatní slevy (-)	0,00 Kč
Daň po slevách	3 000,00 Kč
Daňové zvýhodnění (-)	0,00 Kč
SKUTEČNĚ SRAŽENÁ ZÁLOHA NA DAŇ	**3 000,00 Kč**
ČISTÁ MZDA	**19 412,00 Kč**

Zdroj: Vlastní výpočet

Z výpočtu vyplývá, že zaměstnavatel paní Novotné pravidelně každý měsíc sráží zálohu na daň ve výši 3 000 Kč. Při podání daňového přiznání pak má paní Novotná možnost odečíst si součet sražených záloh od své daňové povinnosti, a tím by jí potenciálně mohl vzniknout přeplatek na dani.

Následným krokem je zjištění celkového základu daně, k čemuž bude nápomocna následující tabulka, která shrnuje dílčí základy daně:

Tabulka č. 23 Výpočet jednotlivých DZD paní Novotné

Příjmy dle:	Výše příjmů	Výše výdajů	DZD
§ 6 ZDP	302 196 Kč	102 747 Kč	404 943 Kč
§ 7 ZDP	-	-	-
§ 8 ZDP	-	-	-
§ 9 ZDP	96 000 Kč	28 800 Kč	67 200 Kč
§ 10 ZDP	-	-	-

Zdroj: Vlastní výpočet

Autor si dovoluje upozornit, že ve výše uvedené tabulce je výpočet DZD § 6 specifický tím, že do sloupce výdajů se uvádí částka, která navyšuje celkový základ daně. Jedná se

o navýšení o příspěvky na sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem ve výši 34 % příjmů).

Jelikož paní Novotná neeviduje výdaje související s nájmem bytu, využije možnosti uplatnit při výpočtu DZD § 9 výdaje procentem z příjmů v zákonné výši 30 %. Protože DZD § 9 nepřesahuje 50% celkového ZD, může paní Novotná uplatnit veškeré slevy a daňová zvýhodnění, na které má nárok.

Výpočet pokračuje součtem všech dílčích základů daně, od něhož se odečte hodnota bezúplatného plnění. Paní Novotná má nárok na odpočet celé hodnoty poskytnutého bezúplatného plnění od svého základu daně. V poslední fázi výpočtu si od své vypočtené daňové povinnosti může odečíst zaplacené zálohy na daň pro snížení daňového nedoplatku či dokonce pro vznik přeplatku na dani.

Tabulka č. 24 Výpočet daňové povinnosti paní Novotné

Položka	Částka
ZÁKLAD DANĚ	**472 143,00 Kč**
Nezdanitelné části základu daně	20 000,00 Kč
Odčitatelné položky	0,00 Kč
UPRAVENÝ A ZAOKROUHLENÝ ZD na celá sta Kč dolů	**452 100,00 Kč**
DAŇ (15 %)	**67 815,00 Kč**
Sleva na poplatníka (-)	24 840,00 Kč
Sleva na manžela / manželku (-)	0,00 Kč
Ostatní slevy (-)	0,00 Kč
DAŇ PO SLEVÁCH	**42 975,00 Kč**
Daňové zvýhodnění (-)	0,00 Kč
VÝSLEDNÁ DAŇOVÁ POVINNOST	**42 975,00 Kč**
Zálohy na daň	36 000,00 Kč
NEDOPLATEK (+) / PŘEPLATEK (-)	**6 975,00 Kč**

Zdroj: Vlastní výpočet

Výsledkem výpočtu daňové povinnosti paní Novotné je její závazek za finančním úřadem ve formě daňového nedoplatku ve výši 6 975 Kč.

2.3.3 Zadání pro poplatníka s nadprůměrnou mzdou a následný výpočet

Mějme fiktivního poplatníka pana Procházku. Pan Procházka je vysoce postaveným manažerem nadnárodní obchodní korporace, a díky tomu dosahuje nadprůměrného

mzdového ohodnocení. Je zaměstnaný na hlavní pracovní poměr. Jeho hrubá měsíční mzda činí 84 250 Kč. Pan Procházka podepsal prohlášení poplatníka k dani podle § 38k ZDP. Zaměstnavatel poskytuje panu Procházkovi služební automobil, jehož hodnota je 1 250 000 Kč. Tento může poplatník používat i pro soukromé účely. Pan Procházka má zálibu v opravování a renovování starých automobilů, a proto si začal přivydělávat jako klempíř. Úhrn ročních příjmů z tohoto titulu činí 521 330 Kč, související výdaje eviduje pan Procházka ve výši 434 880 Kč. Z minulého roku eviduje ztrátu z podnikání ve výši 20 000 Kč. Pro účely podnikání si pan Procházka sjednal podnikatelský účet, na nějž mu byly připsány za rok 2014 úroky ve výši 240 Kč. Pan Procházka rovněž pronajímá byt. Úhrn ročních příjmů z tohoto titulu činí 141 600 Kč a skutečné výdaje pan Procházka neeviduje. Panu Procházkovi je 42 let, je ženatý a má jedno dítě ve věku 10 let. Jeho manželka nedosahuje ročních příjmů ve výši 68 000 Kč. Pan Procházka splácí hypotéku, výše úroků za rok 2014 činí 40 000 Kč. Rovněž se rozhodl v měsíci červnu poskytnout bezúplatné plnění v hodnotě 50 000 Kč organizaci Lékaři bez hranic.

Tabulka č. 25 Výpočet měsíční zálohy na daň pana Procházky

Položka	Částka
HRUBÁ MZDA (HM)	**84 250,00 Kč**
Navýšení HM o 1 % vstupní částky automobilu	12 500,00 Kč
Příspěvky na SP hrazené zaměstnavatelem (25 % HM)	24 188,00 Kč
Příspěvky na ZP hrazené zaměstnavatelem (9 % HM)	8 708,00 Kč
Příspěvky na SP hrazené zaměstnancem (6,5 % HM)	6 289,00 Kč
Příspěvky na ZP hrazené zaměstnancem (4,5 % HM)	4 354,00 Kč
ZD = SUPERHRUBÁ MZDA (1,34 x HM) + NAVÝŠENÍ	**129 646,00 Kč**
Zaokrouhlení na celá sta Kč nahoru	129 700,00 Kč
ZÁLOHOVÁ DAŇ (15 %)	**19 455,00 Kč**
Sleva na poplatníka (-)	2 070,00 Kč
Ostatní slevy (-)	0,00 Kč
Daň po slevách	17 385,00 Kč
Daňové zvýhodnění (-)	1 117,00 Kč
VÝSLEDNÁ ZÁLOHA NA DAŇ	**16 268,00 Kč**
ČISTÁ MZDA	**57 339,00 Kč**

Zdroj: Vlastní výpočet

Z důvodu poskytnutí služebního vozidla panu Procházkovi mu vzniká povinnost připočítat ke své hrubé mzdě 1 % ze vstupní částky tohoto vozidla. To má za následek i navýšení příspěvků na sociální a zdravotní pojištění. Dále ve výpočtu poplatník uplatní

nárok na slevu na poplatníka. Jelikož pan Procházka má nárok na daňové zvýhodnění na vyživované dítě, určitě jej využije. Výsledná měsíční záloha na daň pana Procházky má hodnotu 16 268 Kč.

Tabulka č. 26 Výpočet jednotlivých DZD pana Procházky

Příjmy dle:	Výše příjmů	Výše výdajů	DZD
§ 6 ZDP	1 161 000 Kč	394 740 Kč	1 555 740 Kč
§ 7 ZDP	521 330 Kč	434 880 Kč	86 450 Kč
§ 8 ZDP	240 Kč	-	240 Kč
§ 9 ZDP	141 600 Kč	42 480 Kč	99 120 Kč
§ 10 ZDP	-	-	-

Zdroj: Vlastní výpočet

Příjmy podle § 6 tvoří příjmy ze zaměstnání navýšené o celkem 12 % hodnoty služebního vozidla. DZD § 7 je tvořen příjmy z poplatníkova podnikání poníženými o skutečné výdaje, jelikož jsou pro poplatníka výhodnější než výdaje paušálem (80 % z 521 330 Kč je 417 064 Kč, což je méně než 434 880 Kč). Dílčí základ daně podle § 8 je tvořen příjmy z úroků z podnikatelského účtu. DZD § 9 obsahuje příjmy z nájmu, na které pan Procházka uplatnil výdaje paušálem 30 %. Vzhledem k tomu, že podíl výdajů uplatněných paušálem nepřesahuje 50 % celkového základu daně, má pan Procházka nárok na slevu na manželku i na daňové zvýhodnění na vyživované dítě.

Jelikož součet příjmů v § 6 a DZD § 7 dosahuje poměrně vysoké hodnoty, je třeba provést tzv. test na solidární zvýšení daně. Ten probíhá tak, že sečteme výše uvedené hodnoty a porovnáme jej s 48násobkem průměrné mzdy dle zákona upravujícím pojistné na sociální zabezpečení. Ten má v roce 2014 hodnotu 1 245 216 Kč. Jakýkoli přebytek rozdílu mezi součtem příjmů v § 6 a DZD § 7 a danou hodnotou 48násobku průměrné mzdy podléhá 7% solidárnímu zvýšení daně. Výsledná částka se zaokrouhluje na celé Kč nahoru.

Tabulka č. 27 Test na solidární zvýšení daně pana Procházky

Součet příjmů § 6 a DZD §7	1 247 450 Kč
48násobek průměrné mzdy	1 245 216 Kč
Rozdíl	2 234 Kč
Solidární zvýšení daně (7 %)	**157 Kč**

Zdroj: Vlastní výpočet

Součet příjmů v § 6 a DZD § 7 přesáhl hodnotu 48násobku průměrné mzdy, a proto panu Procházkovi vzniká povinnost z tohoto rozdílu spočítat solidární zvýšení daně.

Tabulka č. 28 Výpočet daňové povinnosti pana Procházky

Položka	Částka
ZÁKLAD DANĚ	**1 741 550,00 Kč**
Nezdanitelné části základu daně	90 000,00 Kč
Odčitatelné položky	20 000,00 Kč
UPRAVENÝ A ZAOKROUHLENÝ ZD na celá sta Kč dolů	**1 631 500,00 Kč**
DAŇ (15 %)	**244 725,00 Kč**
SOLIDÁRNÍ ZVÝŠENÍ DANĚ (7 %)	**157,00 Kč**
DAŇ CELKEM	**244 882,00 Kč**
Sleva na poplatníka (-)	24 840,00 Kč
Sleva na manžela / manželku (-)	24 840,00 Kč
Ostatní slevy (-)	0,00 Kč
DAŇ PO SLEVÁCH	**195 202,00 Kč**
Daňové zvýhodnění (-)	13 404,00 Kč
VÝSLEDNÁ DAŇOVÁ POVINNOST	**181 798,00 Kč**
Zálohy na daň	195 216,00 Kč
NEDOPLATEK (+) / PŘEPLATEK (-)	**-13 418,00 Kč**

Zdroj: Vlastní výpočet

Součtem dílčích základů daně dle § 6 až 10 známe výši základu daně poplatníka. Od něj odečteme částku úroků z hypotečního úvěru a částku poskytnutého bezúplatného plnění. Dále lze odečíst a snížit základ daně o ztrátu z podnikání z minulého období. Z výše uvedené tabulky vyplývá, že pan Procházka, i přes povinnost použít solidární zvýšení daně, díky využití slev na poplatníka a daňového zvýhodnění a nakonec odpočtu zaplacených měsíčních záloh, dokázal svou vysokou výslednou daňovou povinnost „přeměnit“ na přeplatek na dani.

2.4 Výpočet daňové povinnosti v Nizozemsku

Autor práce upozorňuje, že většina přijatých či poskytnutých plnění je v této kapitole přepočtena kurzem parity kupní síly dle dostupných údajů organizace OECD ve výši 1 EUR / 16,405 Kč. Pro toto řešení se autor rozhodl z důvodu lepší srovnatelnosti modelových příkladů.

2.4.1 Zadání pro poplatníka s minimální mzdou a následný výpočet

Mějme fiktivního nizozemského poplatníka daně z příjmů pana de Jonga. Pan de Jong je zaměstnaný na HPP a jeho mzda je ve výši zákonné minimální mzdy, která činí 1 485,60 EUR. Zaměstnavatel mu z příjmů ze zaměstnání pravidelně měsíčně sráží zálohy. Pan de Jong snižuje svou daňovou povinnost základní slevou na poplatníka a slevou na zaměstnance. Pan de Jong ve svém věku 28 let žije sám a je bezdětný.

Výpočet daňové povinnosti poplatníka zahájíme obdobně jako v ČR výpočtem měsíční zálohy na daň poplatníka.

Tabulka č. 29 Výpočet měsíční zálohy na daň pana de Jonga

HRUBÁ MZDA (SALARIS)	**1 485,60 EUR**
ZÁLOHOVÁ DAŇ (5,1 % DAŇ + 31,15 % NSP)	**538,53 EUR**
Z toho příspěvek na NSP tvoří	*462,76 EUR*
Sleva na poplatníka (Algemeene heffingskorting) (-)	175,25 EUR
Sleva na zaměstnance (Arbeidskorting) (-)	152,51 EUR
SKUTEČNĚ SRAŽENÁ ZÁLOHA (LOONHEFFING)	**210,77 EUR**
ČISTÁ MZDA (NETTO LOON)	**1 274,83 EUR**

Pozn. NSP – Národní sociální pojištění

Zdroj: Vlastní výpočet

Dalším krokem je již samotný výpočet daňové povinnosti pana de Jonga za rok 2014, který je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 30 Výpočet daňové povinnosti pana de Jonga

	BOX 1	BOX 2	BOX 3
PŘÍJMY	17 827,20 EUR	-	-
VÝDAJE	-	-	-
DZD	17 827,20 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR
Odčitatelné položky (-)	0,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR
DZD po odpočtech	17 827,20 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR
Ztráty minulých období (-)	0,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR
Upravený DZD	17 827,20 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR
DAŇ (UPLATNĚNÁ SAZBA)	**6 462,36 EUR (36,25 %)**	**0,00 EUR**	**0,00 EUR**
SUMA DAŇOVÝCH POVINNOSTÍ	**6 462,36 EUR**		
Slevy na dani (-)	3 933,12 EUR		
VÝSLEDNÁ DAŇOVÁ POVINNOST	**2 529,24 EUR**		
Zálohy na daň	2 529,24 EUR		
NEDOPLATEK (+) / PŘEPLATEK (-)	**0,00 EUR**		

Zdroj: Vlastní výpočet

Jelikož jediný zdroj příjmů pana de Jonga činí příjmy ze zaměstnání, ve výpočtu hraje roli jen Box 1. Pan de Jong dosahuje minimální mzdy, čímž se dostává do příjmové skupiny s nejnižším zdaněním v Boxu 1. Při výpočtu si pan de Jong sníží svoji daňovou povinnost slevami na poplatníka a na zaměstnance, na které má nárok. Nakonec odečte sumu zaplacených měsíčních záloh na daň a tím svoji daňovou povinnost vyrovná přesně do nuly. Panu de Jongovi tedy nevzniká ani nárok na přeplatek, ani nedoplatek na dani.

2.4.2 Zadání pro poplatníka s průměrnou mzdou a následný výpočet

Uvažujme fiktivního poplatníka paní Molenaarster. Tato paní je zaměstnaná na plný úvazek (HPP) a dosahuje mzdy průměrné pro Nizozemsko 3 541 EUR. Paní Molenaarster uplatňuje slevu na poplatníka a zaměstnance. Zaměstnavatel provádí pravidelné srážky záloh na daň. Kromě příjmů ze zaměstnání navíc paní Molenaarster pronajímá byt. Měsíční příjem z tohoto titulu činí 1 400 EUR. Skutečné měsíční výdaje související s pronájmem paní Molenaarster neeviduje. Paní Molenaarster je 30 let, je bezdětná a žije sama v pronajatém bytě. V měsíci březnu se rozhodla poskytnout bezúplatné plnění charitě (s certifikací ANBI) v hodnotě 1 220 EUR.

Prvně spočítáme výši měsíčních záloh na daň poplatníka.

Tabulka č. 31 Výpočet měsíční zálohy na daň paní Molenaarster

HRUBÁ MZDA (SALARIS)	**3 541,00 EUR**
Jiné odměny a benefity	0,00 EUR
ZÁKLAD DANĚ	**3 541,00 EUR**
ZÁLOHOVÁ DAŇ (SAZBA 5,1 %)	**83,49 EUR**
ZÁLOHOVÁ DAŇ (SAZBA 10,85 %)	**124,12 EUR**
ZÁLOHOVÁ DAŇ (SAZBA 42 %)	**319,20 EUR**
PŘÍSPĚVĚK NA NSP (31,15 %)	**866,28 EUR**
ZÁLOHOVÁ DAŇ CELKEM (LOONHEFFING)	**1 393,09 EUR**
Sleva na poplatníka (Algemeene heffingskorting) (-)	137,17 EUR
Sleva na zaměstnance (Arbeidskorting) (-)	168,85 EUR
SKUTEČNĚ SRAŽENÁ ZÁLOHA	**1 087,07 EUR**
ČISTÁ MZDA (NETTO LOON)	**2 453,93 EUR**

Zdroj: Vlastní výpočet

Při pohledu na výše uvedenou tabulku zjistíme, že paní Molenaarster se s průměrnou mzdou dostává až do třetí příjmové sazby daně z příjmů a obydlí (Box 1). To znamená, že musí pro výpočet měsíční daňové povinnosti použít progresivní zdanění, a to tím způsobem, že dané hranice příjmů pro jednotlivé skupiny daně znázorněné v tabulce č. 8 vydělí 12 (počet měsíců v roce). Následně prvních 1 637 EUR zdaní sazbou 5,1 %, na dalších 1 143 EUR uplatní sazbu 10,85 % a zbývající část příjmů zdaní sazbou 42 %. Navíc musí provést výpočet částky, která je určena na národní sociální pojištění. Tato částka je rovna 31,15 % z 2 780,25 EUR. Pro snížení měsíční sražené zálohy využije paní Molenaarster možnosti slev na poplatníka a zaměstnance.

Dalším krokem výpočtu je zjištění daňové povinnosti paní Molenaarster za rok 2014.

Tabulka č. 32 Výpočet daňové povinnosti paní Molenaarster

	BOX 1	BOX 2	BOX 3
PŘÍJMY	42 492,00 EUR	-	16 800,00 EUR
VÝDAJE	0,00 EUR	-	0,00 EUR
DZD	42 492,00 EUR	0,00 EUR	16 800,00 EUR
Odčitatelné položky (-)	1 220,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR
DZD po odpočtech	41 272,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR
Ztráty minulých období (-)	0,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR
Upravený DZD	41 272,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR
DAŇ (UPLATNĚNÁ SAZBA)	**1 001 EUR (5,1 %) 1 488 EUR (10,85 %) 3 322 EUR (42%)**	**0,00 EUR**	**0,00 EUR**
PŘÍSPĚVKY NA NSP	**10 392,00 EUR**		
SUMA DAŇOVÝCH POVINNOSTÍ	**16 203,00 EUR**		
Slevy na dani (-)	3 672,22 EUR		
VÝSLEDNÁ DAŇOVÁ POVINNOST	**12 530,78 EUR**		
Zálohy na daň	13 044,00 EUR		
NEDOPLATEK (+) / PŘEPLATEK (-)	**-513,22 EUR**		

Zdroj: Vlastní výpočet

Paní Molenaarster vznikají příjmy dle Boxu 1 i Boxu 3. Při výpočtu daňové povinnosti Boxu 3 paní Molenaarster využije skutečnosti, že prvních 21 139 EUR je ze zdanění vyňato. Tím pádem je tento dílčí základ daně roven 0 EUR. Při výpočtu dílčího základu daně z příjmů a obydlí se sečtou měsíční hrubé mzdy a odečte se hodnota poskytnutého daru. Na takto upravený DZD se uplatní progresivní zdanění následujícím způsobem: příjmy až do výše 19 645 EUR podléhají dani 5,1 %, na dalších 13 718 EUR je uplatněna 10,85% daňová sazba. Zbývajících 7 909 EUR je zdaněno sazbou 42 %. Z prvních 33 363 EUR se navíc počítají příspěvky na národní sociální pojištění, jejichž sazba činí 31,15 %. Paní Molenaarster uplatní roční slevu na poplatníka (ve výši 1 646,06 EUR) i slevu za zaměstnání (v hodnotě 2 023,16 EUR). Výsledná daňová povinnost má hodnotu 12 530,78 EUR. Od této hodnoty odečte paní Molenaarster sražené zálohy ze zaměstnání. Na konci zdaňovacího období paní Molenaarster vzniká přeplatek, který si může nárokovat na finančním úřadu.

2.4.3 Zadání pro poplatníka s nadprůměrnou mzdou a následný výpočet

Mějme fiktivního nizozemského poplatníka pana Jansena. Pan Jansen je ředitelem obchodní divize nadnárodní obchodní korporace, díky čemuž dosahuje nadprůměrného příjmu ze zaměstnání ve výši 7 149 EUR měsíčně. Je zaměstnaný na HPP. Zaměstnavatel poskytuje panu Jansenovi služební automobil, jehož hodnota je 76 250 EUR. Vozidlo splňuje požadavky pro zařazení do sazby 14% zdanění služebního vozidla. Tento vůz může poplatník používat i pro soukromé účely. Pan Jansen rovněž drobně podniká. Úhrn ročních příjmů z tohoto titulu činí 31 803 EUR, související výdaje eviduje pan Jansen ve výši 26 530 EUR. Z minulého roku eviduje ztrátu z podnikání ve výši 1 220 EUR. Pro účely podnikání má pan Jansen zřízený podnikatelský účet, na němž má během roku 2014 průměrný zůstatek ve výši 4 000 EUR a za rok 2014 mu vygeneroval úrok 15 EUR. Pan Jansen rovněž pronajímá byt. Úhrn ročních příjmů z tohoto titulu činí 25 260 EUR a skutečné výdaje jsou evidovány ve výši 7 578 EUR. Panu Jansenovi je 40 let, je ženatý a má jedno dítě ve věku 9 let. Pan Jansen a jeho manželka podávají daňová přiznání odděleně a nevystupují jako partneři pro daňové účely. Rodina Jansenová bydlí ve vlastním domě, který má tržní hodnotu 600 000 EUR. Pan Jansen splácí hypotéku, výše úroků za rok 2014 činí 2 440 EUR. Rovněž se rozhodl v měsíci květnu poskytnout bezúplatné plnění v hodnotě 3 050 EUR organizaci Artsen zonder Grenzen.

Tabulka č. 33 Výpočet měsíční zálohy na daň pana Jansena

HRUBÁ MZDA (SALARIS)	**7 149,00 EUR**
Jiné odměny a benefity	889,60 EUR
ZÁKLAD DANĚ	**8 038,60 EUR**
ZÁLOHOVÁ DAŇ (5,1 %)	**83,49 EUR**
ZÁLOHOVÁ DAŇ (10,85 %)	**124,02 EUR**
ZÁLOHOVÁ DAŇ (42 %)	**811,02 EUR**
ZÁLOHOVÁ DAŇ (52 %)	**1 730,56 EUR**
PŘÍSPĚVĚK NA NSP (31,15 %)	**866,28 EUR**
ZÁLOHOVÁ DAŇ CELKEM (LOONHEFFING)	**3 615,36 EUR**
Sleva na poplatníka (Algemeene heffingskorting) (-)	113,83 EUR
Sleva na zaměstnance (Arbeidskorting) (-)	30,58 EUR
SKUTEČNĚ SRAŽENÁ ZÁLOHA	**3 470,95 EUR**
ČISTÁ MZDA (NETTO LOON)	**3 678,05 EUR**

Zdroj: Vlastní výpočet

Měsíční hrubou mzdu pana Jansena navýšíme o 1/12 ze 14 % hodnoty automobilu. Tím se zvýší základ daně pro výpočet zálohy na daň. Dalším krokem je aplikace progresivního zdanění a určení výše příspěvku na národní sociální pojištění. Ke snížení měsíčně sražené částky daně uplatní pan Jansen slevy na poplatníka a zaměstnance. Výše těchto slev je však výrazně nižší než u poplatníků s nižšími příjmy. Čistou mzdu pana Jansena spočteme jako rozdíl mezi hrubou mzdou a skutečně sraženou zálohou, benefit poskytnutého služebního auta do tohoto výpočtu nevstupuje.

Následuje výpočet daňové povinnosti poplatníka za rok 2014.

Tabulka č. 34 Výpočet daňové povinnosti pana Jansena

	BOX 1	BOX 2	BOX 3
PŘÍJMY	105 036,00 EUR	-	29 260,00 EUR
VÝDAJE	8 250,00 EUR	-	7 578,00 EUR
DZD	96 786,00 EUR	0,00 EUR	21 682,00 EUR
Odčitatelné položky (-)	5 490,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR
DZD po odpočtech	91 296,00 EUR	0,00 EUR	543,00 EUR
Ztráty minulých období (-)	1 220,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR
Upravený DZD	90 076,00 EUR	0,00 EUR	543,00 EUR
DAŇ (UPLATNĚNÁ SAZBA)	**1 001 EUR (5,1 %)** **1 488 EUR (10,85 %)** **9 731 EUR (42%)** **17 443 EUR (52 %)**	**0,00 EUR**	**7,00 EUR**
PŘÍSPĚVKY NA NSP	**10 392,00 EUR**		
SUMA DAŇOVÝCH POVINNOSTÍ	**40 062,00 EUR**		
Slevy na dani (-)	3 866,00 EUR		
VÝSLEDNÁ DAŇOVÁ POVINNOST	**36 196,00 EUR**		
Zálohy na daň	41 651,40 EUR		
NEDOPLATEK (+) / PŘEPLATEK (-)	**-5 455,40 EUR**		

Zdroj: Vlastní zpracování

Pan Jansen má příjmy jak dle Boxu 1, tak Boxu 3. Příjmy v Boxu 1 jsou tvořeny příjmy ze zaměstnání, z podnikání a z obydlí (0,55 % z tržní hodnoty nemovitosti). Výdaji v Boxu 1 jsou výdaje související s podnikáním pana Jansena. Od základu daně si pan Jansen může odečíst hodnotu úroků z hypotéčního úvěru i hodnotu bezúplatného plnění poskytnutého organizaci Artsen zonder Grenzen. V rámci ztrát si může snížit ZD Boxu 1 o ztrátu z podnikání z minulého období. Na takto upravený ZD uplatní sazby progresivního zdanění v rámci boxu 1 a sazbu na národní sociální pojištění. V rámci

Boxu 3 se do příjmů započítají příjmy z pronájmu a hodnota kapitálu na podnikatelském účtu pana Jansena. Prvních 21 139 EUR je ze zdanění vyňato a na zbývající částku je uplatněna sazba 1,2 %. Na součet daňových povinností Boxu 1 a 3 může pan Jansen uplatnit ty slevy na dani, na něž má nárok. Těmi jsou sleva na poplatníka (ve výši 1 366 EUR), sleva na zaměstnance (ve výši 367 EUR) a tzv. kombinovaná sleva závislá na příjmu (na ni má nárok poplatník, který žije s dítětem mladším 12 let ve společné domácnosti a nemá daňového partnera) ve výši 2 133 EUR. Od takto upravené daňové povinnosti si pan Jansen odečte výši sražených měsíčních záloh na daň. Za rok 2014 vyšel panu Jansenovi přeplatek na dani ve výši 5 455,40 EUR, což znamená, že má v této hodnotě pohledávku za finančním úřadem.

2.5 Výsledné srovnání modelových příkladů

Tato podkapitola se zabývá srovnáním příkladů znázorněných a vypočtených na předchozích stranách této práce. Jako první jsou uvedena srovnání závěrů modelových příkladů, podobnosti a odlišnosti ve výpočtech. Následují komparace dalších ukazatelů, do kterých byla vložena data z modelových případů.

Komparace příkladů s minimální mzdou

Autor práce se rozhodl pro výpočty daňové povinnosti poplatníků s minimální mzdou, že jedinými příjmy budou příjmy ze zaměstnání. Důvodem tohoto rozhodnutí je následná přímá srovnatelnost obou poplatníků.

Rozdíl můžeme spatřit již při výpočtu měsíčních záloh na daň. Zatímco pro nizozemského poplatníka je jeho hrubá mzda základem daně, na který uplatní příslušnou sazbu daně, český poplatník musí pro stanovení základu daně vynásobit svou hrubou mzdu koeficientem 1,34 (odpovídá navýšení o příspěvky na SP a ZP hrazené zaměstnavatelem). Český poplatník dále musí svůj základ daně zaokrouhlit, tento krok se v nizozemském postupu výpočtu neaplikuje. Po vynásobení základu daně příslušnou sazbou daně narazíme na další odlišnost. Přestože nizozemský poplatník má nárok na dvě slevy (na poplatníka a na zaměstnance) oproti jedné slevě (na poplatníka) českého poplatníka, tyto slevy nesníží daňovou povinnost na nulu, jako tomu je v případě

českého poplatníka. Nizozemský poplatník tedy má sraženou zálohu na daň. Český poplatník žádnou zálohu na daň neplatí.

Pokud by navíc český poplatník měl dítě, mohl by uplatnit daňové zvýhodnění, a tím by došlo k tomu, že jeho čistá mzda by byla o tento bonus vyšší.

Při výpočtu roční daňové povinnosti jsou odlišnosti ve výpočtu velmi podobné jako u měsíčních záloh na daň. Základem daně českého poplatníka je opět součet hrubých mezd navýšený koeficientem 1,34, opět pak dochází k zaokrouhlení základu daně. Pro nizozemského poplatníka je základem daně součet hrubých mezd. Následuje uplatnění sazby daně a dále odpočty slev na dani. Zásadní rozdíl při uplatňování slev autor nachází ve skutečnosti, že český poplatník má nárok na konstantní výši slevy na poplatníka, ať už je jeho příjem jakýkoli. Nizozemský poplatník má u slevy na poplatníka i zaměstnance dána pásma pro jejich aplikovatelnou výši odvislá od dosažených příjmů. Český poplatník svou daňovou povinnost sníží na nulu již uplatněním slevy na poplatníka, protože výše slevy činí 121 % vypočtené daně a aplikací slev na dani může být dle zákona daňová povinnost nejméně 0 Kč. Vzhledem k tomu, že českému poplatníkovi nejsou během roku sráženy měsíční zálohy, a nemá nárok na daňový bonus, jeho výsledná daňová povinnost je nulová. V Nizozemsku však uplatnění slev ještě automaticky neznamená nulovou daňovou povinnost, jelikož výše slev tvoří pouze necelých 61 % vypočtené daně. Po odpočtu sražených měsíčních záloh je však výsledná daňová povinnost vyrovnána přesně do nuly.

Komparace příkladů s průměrnou mzdou

Za zdroj údajů o průměrných mzdách autor zvolil organizaci OECD. Autor se rozhodl k příjmům ze zaměstnání rovněž přidat příjmy z nájmu a příklad rozšířit i o poskytnuté bezúplatné plnění. Příjmy i výdaje z nájmu obou poplatníků jsou obdobné svou výší. Odpočet poskytnutého bezúplatného plnění je autorem stanoven tak, aby jeho % z příjmů bylo v obou zemích podobné.

Odlišnost ve výpočtu dílčího základu daně ze zaměstnání autor považuje za dostatečně vysvětlenou v předešlých odstavcích.

Výpočet mzdy rovněž probíhá obdobně jako u předchozího srovnání. Český poplatník má opět nárok jen na jednu slevu, avšak její nedostatečná výše a absence daňového zvýhodnění má za následek, že zaměstnavatel sráží zálohu na daň ve výši 11,9 % hodnoty hrubé mzdy. Nizozemský poplatník musí svůj příjem i pro výpočet měsíční zálohy progresivně zdanit. Od své daně ze zaměstnání může odečíst slevu na poplatníka i zaměstnance, avšak výše zálohy na daň zůstane stále poměrně vysoká – 30,7 % hodnoty hrubé mzdy.

Při výpočtu dílčích základů daně autor vyzdvihuje další odlišnost. Na příjmy z nájmu může český poplatník uplatnit výdaje paušálem, když neeviduje skutečné výdaje, nebo když jsou tyto skutečné výdaje nižší. Tím může optimalizovat dílčí základ daně. Tuto možnost nizozemský poplatník nemá, avšak může využít jiného benefitu nizozemského daňového zákona – skutečnosti, že prvních 21 139 EUR příjmů v Boxu 3 je vyňato ze zdanění. I přesto, že autor zvolil u nizozemského poplatníka v modelovém příkladu řádově vyšší příjmy než u českého poplatníka, DZD nizozemského poplatníka je po vynětí nulový, zatímco českému poplatníkovi vznikla povinnost přičíst DZD dle § 9 ZDP k celkovému ZD.

Srovnání ročních hrubých mezd poplatníků k jejich celkovému ZD před úpravami je následující:

Tabulka č. 35 Poměr hrubých mezd k celkovému ZD poplatníků s průměrnými mzdami

Poplatník státu:	Hrubá mzda / agregovaný ZD
Česká republika	64,01 %
Nizozemsko	100,00 %

Zdroj: Vlastní výpočet

Výše uvedená tabulka vypovídá o tom, že součet hrubých mezd poplatníka v Nizozemsku tvoří 100 % jeho celkového ZD. Tato skutečnost by vypadala jinak, pokud by příjmy z nájmu začaly přesahovat zákonem stanovenou hodnotu hranice pro vynětí příjmů v rámci Boxu 3. Pro zvoleného českého modelového poplatníka nedosahuje hodnota hrubé mzdy ani dvou třetin celkového ZD. Když autor od agregovaného ZD odečetl hodnotu DZD z nájmu, tvořila hrubá mzda přibližně 75 %

základu daně. V českých zákonných podmínkách nemůže poplatník zaměstnaný na HPP dosáhnout toho, že by jeho hrubá mzda tvořila 100 % celkového ZD.

Obdobně jako u předchozího srovnání poplatníků i v tomto případě má český poplatník nárok pouze na jednu slevu – na poplatníka. Touto slevou si poplatník sníží daňovou povinnost o zhruba 36 %. Nizozemský poplatník má nárok na dvě slevy – slevu na poplatníka a na zaměstnance. Těmito slevami si dokáže snížit daňovou povinnost o zhruba 23 %.

V závěrečném srovnání modelových příkladů poplatníků s průměrnými mzdami se autor věnuje rozdílu ve výsledném nedoplatku poplatníka v ČR a přeplatku nizozemského poplatníka. Důvod pro tuto skutečnost můžeme hledat v předchozích odstavcích. Vzhledem k tomu, že základ daně českého poplatníka je navýšen i o příjmy z nájmu podle § 9 ZDP, a tyto příjmy nejsou nijak zohledněny při výpočtu měsíčních záloh na daň z příjmů, součet měsíčních záloh nepostačuje pro vynulování poplatníkova nedoplatku na dani. Situace nizozemského poplatníka je odlišná v tom, že jeho příjmy z nájmu jsou vyňaty ze zdanění a základ daně ze zaměstnání a obydlí si může snížit o poskytnuté bezúplatné plnění. Hodnota jeho sražených měsíčních záloh na daň pak převyšuje jeho roční daňovou povinnost, a proto mu vzniká přeplatek na dani.

Komparace příkladů s nadprůměrnou mzdou

Autor práce hodnotu nadprůměrné mzdy pro českého poplatníka určil odhadem. Nizozemskou nadprůměrnou mzdu pak ohodnotil jako rozdíl mezi českou nadprůměrnou mzdou a českou průměrnou mzdou vynásobený koeficientem parity kupní síly 1 EUR / 16,405 Kč. Tento rozdíl pak byl přičten k hodnotě nizozemské průměrné mzdy. Použitý způsob znázorňuje odpovídající nárůst kupní síly a životní úrovně mezi poplatníky s průměrnou a nadprůměrnou mzdou v obou zemích.

Tyto modelové příklady byly autorem práce pojaty jako komplexnější, zahrnují v sobě poplatníkovy příjmy ze zaměstnání podnikání, z kapitálu i z nájmu. Poplatníci navíc mohou uplatnit slevu na jedno vyživované dítě, za předpokladu, že jim na tuto slevu vznikne nárok. V rámci odpočtů a nezdanitelných částí daně je počítáno s úroky z hypotečního úvěru, poskytnutým bezúplatným plněním a ztrátou z podnikání

z minulého období. Hodnoty těchto plnění byly přepočteny koeficientem parity kupní síly, jenž je uveden v předešlém odstavci.

Jak český, tak nizozemský poplatník dostávají jako pracovní benefit služební automobil od svého zaměstnavatele i pro soukromé účely. Oba poplatníci mají povinnost připočíst určitou část hodnoty vozidla ke svým příjmům ze zaměstnání, což se projeví při výpočtu měsíčních záloh na daň. Český poplatník navyšuje svoji měsíční hrubou mzdu o 1 % hodnoty vozidla. Nizozemský poplatník navyšuje své měsíční příjmy ze zaměstnání o 1/12 takové procentuelní sazby, která se určí bližšími specifikacemi automobilu – v modelovém případě autor práce zvolil sazbu 14%, jelikož je nejbližší české právní úpravě, tudíž nejlépe srovnatelná.

Poplatníci obou zemí dále pokračují ve výpočtech s takto upraveným základem daně. Český poplatník spočte svůj ZD opět navýšením na tzv. superhrubou mzdu koeficientem 1,34 obdobně, jak bylo popsáno v minulých příkladech. Výpočet měsíčních záloh je rovněž podobný těm uvedených v předchozích srovnáních. Český poplatník má navíc kromě základní slevy na poplatníka nárok i na daňové zvýhodnění na vyživované dítě. Přestože žije s manželkou, jejíž příjmy za rok nepřesahují 68 000 Kč, nemá na tuto slevu nárok při výpočtu měsíčních záloh. Důvodem pro toto opatření je fakt, že během roku poplatník nemůže tušit, jaké příjmy manželka vykáže za celé zdaňovací období. Poplatník v Nizozemsku od své vypočtené daně odečítá slevu na poplatníka a na zaměstnance. Obdoba slevy na dítě se při výpočtu měsíčních záloh nezohledňuje, poplatník ji uplatní až při podání daňového přiznání.

Sleva na poplatníka v českém prostředí sníží zálohovou daň o 10,63 % její hodnoty, daňové zvýhodnění ji sníží o 5,74 %. V součtu je tedy daň po úpravách nižší o 16,37 %. Nizozemské slevy na dani sníží zálohovou daň o 3,99 %. To vypovídá o tom, že české daňové prostředí je pro poplatníka s nadprůměrnými příjmy ze zaměstnání štědřejší než nizozemské. Autor práce nachází příčinu tohoto jevu ve skutečnosti, že česká sleva na poplatníka má stále stejnou výši při jakémkoli příjmu poplatníka, zatímco v Nizozemsku se slevy na poplatníka i zaměstnance snižují s rostoucím příjmem.

Zatímco českému poplatníkovi zbude 68 % měsíční hrubé mzdy, tomu nizozemskému zůstane pouze necelých 52 %. Důvodem tohoto rozdílu je vysoká progresivita zdanění pro nizozemského poplatníka, kdy 63 % částky daně podléhá 52% sazbě.

Při výpočtu daňové povinnosti za zdaňovací období autor poukazuje na existenci solidárního zvýšení daně v české daňové úpravě. V případě vyššího součtu příjmů ze zaměstnání a DZD § 7 než je 48násobek průměrné mzdy dle zákona upravujícím pojistné na sociální zabezpečení, dochází k nárůstu sazby zdanění o 7 procentních bodů té části příjmů, jež přesahuje hodnotu 48násobku průměrné mzdy. V modelovém příkladu poplatník musí touto navýšenou sazbou část svého příjmu zdanit.

Odlišnost při zdanění příjmů z nájmu byla autorem popsána v předchozím srovnání.

Odlišně se postupuje i při danění podnikatelského účtu a úroku z něj plynoucího. Zatímco český zákon o dani z příjmů stanovuje, že úrok plynoucí z podnikatelského účtu je příjmem podle § 8, dle nizozemské daňové legislativy úroky zdanění nepodléhají. Naopak pro zdanění v Boxu 3 je předmětné, jak vysoký byl průměrný finanční zůstatek během zdaňovacího období.

Dalším rozdílem v procesu zdanění je skutečnost, že Nizozemský poplatník musí do příjmů Boxu 1 zahrnout určitou částku hodnoty svého obydlí. Pro modelový příklad byla zahrnuta částka vypočtená s nejvyšší možnou sazbou 0,55 %. Česká právní úprava obdobné navýšení základu daně neobsahuje.

V obou státech mají poplatníci možnost uplatnit odpočet nezdanitelných částí základů daně a odčitatelných položek. V modelových příkladech těmito byly úroky z hypotečního úvěru, poskytnutá bezúplatná plnění a ztráty minulého období. Bližší informace o rozdílech v možnostech uplatnění těchto odpočtů poskytuje tabulka č. 17.

Český poplatník má v daném modelovém příkladu po výpočtu daně právo uplatnit slevu na poplatníka a slevu na manželku, jelikož její příjmy za zdaňovací období nepřesáhly 68 000 Kč. Dále může uplatnit daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící ve společné domácnosti. Nizozemský poplatník má nárok na slevu na poplatníka a na zaměstnance, ovšem v nejnižší uplatnitelné hodnotě. Navíc má nárok na obdobu českého daňového zvýhodnění na dítě, které však má charakteristiky spíše jako sleva na dani.

Zatímco daňový poplatník České republiky může svou daň slevami a zvýhodněním snížit o více než 25 %, poplatník Nizozemska si daň slevami sníží pouze o 9,65 %.

Po odpočtu sražených záloh na daň oběma poplatníkům vznikl přeplatek na dani.

Komparace efektivního zdanění v obou zemích

Tabulka č. 36 Komparace efektivního zdanění

Stát	Hrubá měsíční mzda	Efektivní zdanění	Hrubá měsíční mzda	Efektivní zdanění	Hrubá měsíční mzda	Efektivní zdanění
ČR	8 500 Kč	11,00%	25 183 Kč	22,92%	96 750 Kč	31,94%
NL	1 485,60 EUR	14,19%	3 541 EUR	30,70%	7 149 EUR	48,55%

Zdroj: Vlastní zpracování

Ukazatel efektivního zdanění znázorňuje podíl celkového daňového zatížení (úhrn částek zaplacených dle daňové sazby a odvodů na sociální a zdravotní zabezpečení) na hrubé mzdě zaměstnance (Prausová, 2011, s. 2).

Autor k předchozí tabulce sestavil i znázorňující graf:

Graf č. 4 Komparace efektivního zdanění

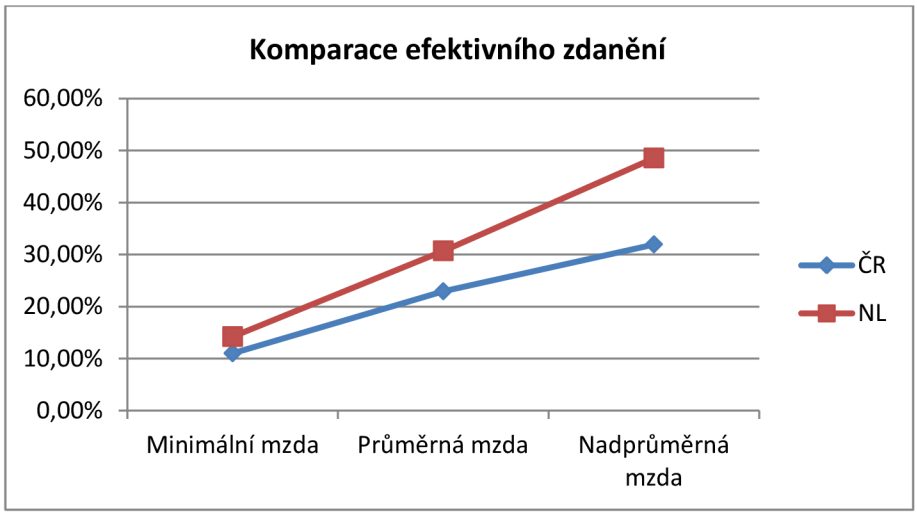

Zdroj: Vlastní zpracování

Míra efektivního zdanění je v českém daňovém prostředí nižší než ta nizozemská, přičemž rozdíl se zvyšuje s nárůstem hrubého osobního důchodu poplatníka. Autor shledává příčiny v následujících faktorech:

- v ČR je používána lineární sazba daně ve výši 15 %, zatímco v Nizozemsku je uplatněno progresivní zdanění s nejvyšší sazbou až 52 %,
- v ČR mají slevy na dani a daňová zvýhodnění pevně stanovenou částku, na rozdíl od Nizozemska, kde má většina daňových slev proměnlivou výši závislou na příjmech. Proto se zvyšujícím se příjmem poplatníka roste i míra jeho zdanění.

Komparace složek průměrné hrubé mzdy obou zemí

Graf č. 5 Rozložení průměrné měsíční hrubé mzdy v ČR

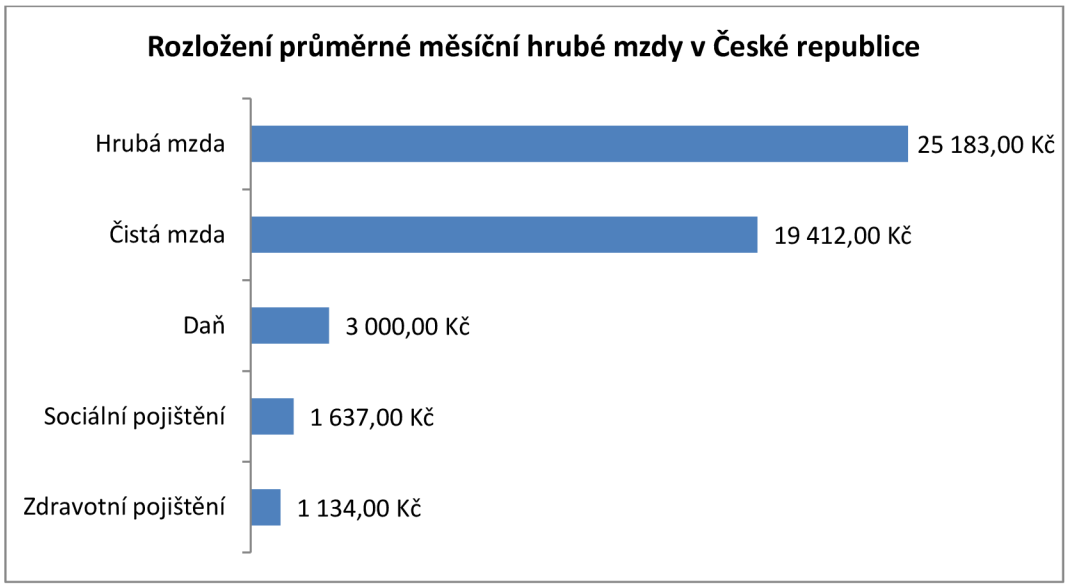

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf znázorňuje kolik Kč z průměrné hrubé mzdy českého poplatníka je odvedeno státu prostřednictvím daně z příjmů a zákonného sociálního a zdravotního pojištění.

Čistá mzda českého poplatníka daně z příjmů fyzických osob tvoří 77 % jeho hrubé mzdy, zbývající část je odvedena v rámci daně (12 %) a zákonného pojištění hrazeného zaměstnancem (11 %).

Graf č. 6 Rozložení průměrné měsíční hrubé mzdy v NL

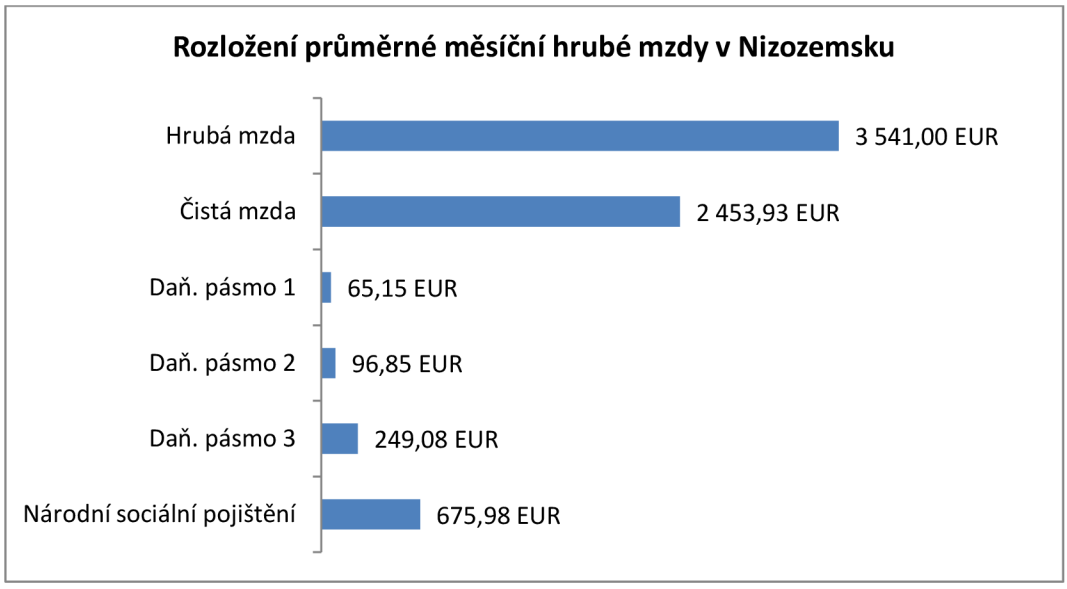

Zdroj: Vlastní zpracování

Výše uvedený graf znázorňuje kolik EUR z průměrné hrubé mzdy nizozemského poplatníka je odvedeno státu prostřednictvím různých sazeb daně z příjmů a příspěvku na národní sociální pojištění.

Čistá mzda daňového poplatníka Nizozemska tvoří 69 % jeho hrubé mzdy. V rámci daňové sazby 1 (5,1 %) jsou státu odvedena necelá 2 % hrubé mzdy, prostřednictvím daňové sazby 2 (10,85 %) stát obdrží necelá 3 % poplatníkovy mzdy a zdaněním daňovou sazbou 3 (42 %) je státu odvedeno 7 % hrubého výdělku poplatníka. Součet odvodů daně tak činí 12 %. V rámci příspěvku na národní sociální pojištění odvede poplatník 19 % své hrubé mzdy.

Z výše uvedeného stojí za zmínku, že průměrně vydělávající poplatník obou států měsíčně odvede na daních 12 % své mzdy, avšak český poplatník zaplatí na sociálním a zdravotním pojištění pouze 11 % své mzdy, oproti tomu nizozemský poplatník až 19 %. Autor práce tento rozdíl vysvětluje tím, že v ČR zákon stanoví povinnost zaměstnavateli uhradit větší část příspěvků na sociální a zdravotní pojištění a zaměstnanec hradí pouze menší část těchto příspěvků. V Nizozemsku však celou výši příspěvků na národní sociální pojištění nese zaměstnanec.

Komparace měsíčních čistých mezd vyjádřením v PPP

Tabulka č. 37 Komparace čistých mezd vyjádřených v paritě kupní síly

Stát	Čistá mzda (minimální)	Čistá mzda (průměrná)	Čistá mzda (nadprůměrná)
ČR (CZK)	7 564,00 Kč	19 412,00 Kč	57 339,00 Kč
NL (EUR)	1 274,83 EUR	2 453,93 EUR	3 678,05 EUR
NL (CZK)	20 913,59 Kč	40 256,72 Kč	60 338,41 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Uvedená tabulka slouží ke znázornění rozdílné kupní síly a životní úrovně zaměstnaného českého a nizozemského poplatníka daně z příjmů fyzických osob prostřednictvím ukazatele parity kupní síly. Je třeba zohlednit skutečnost, že data vycházejí z modelových příkladů. To znamená, že sloupce „minimální mzda“ a „průměrná mzda“ reflektují bezdětného, samostatně žijícího poplatníka. Oproti tomu sloupec „nadprůměrná mzda“ znázorňuje poplatníka žijícího s manželem/manželkou a jedním dítětem ve společné domácnosti.

Autor práce klade svou pozornost na následující:

- Kupní síla nizozemského poplatníka s minimální mzdou je na konci měsíce 2,76násobně vyšší než u českého poplatníka pobírajícího minimální mzdu.
- Nizozemský poplatník s minimální mzdou si na konci měsíce může nakoupit zboží a služby dražší o více než 1 000 Kč než český poplatník, který dosahuje průměrné české mzdy.
- Kupní síla daňového poplatníka Nizozemska dosahujícího na tamní průměrnou mzdu je více než dvakrát tak vysoká jak u českého poplatníka daně z příjmů fyzických osob, jehož mzda odpovídá průměrné mzdě v ČR.
- U poplatníků s nadprůměrnou mzdou je již rozdíl v kupní síle téměř eliminován. To je způsobeno vysokým progresivním zdaněním nizozemského daňového poplatníka.

3 DOPORUČENÍ A NÁVRHY

V této části práce se sumarizují poznatky získané v předcházejících kapitolách a jsou zde předloženy doporučení pro daňovou optimalizaci pro české i nizozemské poplatníky. Konec kapitoly se věnuje návrhům na změny právních úprav zákona o daních z příjmů obou států.

Komparace lineární a progresivní sazby daně je velmi komplexní úkol. Oba tyto způsoby zdanění mají svá pozitiva i negativa. Pro lineární sazbu hovoří její nižší administrativní náročnost. Spravedlnost daně určené lineární sazbou je chápána v tom, že každý poplatník odvede státu stejné procento svého příjmu – tedy při 10% sazbě poplatník s příjmy 10 000 odvede 1 000 a poplatník s příjmy 150 000 zaplatí státu 15 000. Tím je splněna podmínka spravedlnosti, že bohatší ze svých příjmů odvedou státnímu aparátu více než chudší.

Výpočet daně v režimu progresivního zdanění je složitější a náročnější. Poplatníci s nižšími příjmy jsou daňově zvýhodněni oproti poplatníkům s vyššími příjmy, což lze chápat jako aplikaci principu platební schopnosti. Pokud však poplatník uvidí, že z každé další jednotky svého výdělku mu zůstane čím dál menší část, bude pro něj demotivující snažit se dosahovat vyššího příjmu nebo bude naopak více motivován nepřiznávat veškeré své příjmy ke zdanění.

3.1 Možnosti daňové optimalizace v ČR

Pod pojmem daňová optimalizace si můžeme představit proces, jehož cílem je v rámci zákonných možností minimalizovat daňovou povinnost poplatníka vůči státu tak, aby poplatníkovi na konci zůstalo co nejvíce finančních prostředků.

Zcela zásadní krok pro snížení daňové povinnosti českého poplatníka s příjmy převážně ze závislé činnosti je podepsání prohlášení poplatníka k dani podle § 38k u svého zaměstnavatele. Tímto získá právo na uplatnění slev na dani uvedených v § 35ba a daňového zvýhodnění na vyživované dítě dle § 35c. Všechny české slevy na dani mají svou jednu ustálenou výši a nejsou závislé na výši příjmů.

Poplatník pobírající minimální mzdu, nemající jiné příjmy, mající podepsané prohlášení k dani a žijící ve společné domácnosti spolu s jeho vyživovaným dítětem, má po uplatnění slevy na poplatníka a daňového zvýhodnění dokonce čistou mzdu vyšší než hrubou.

Daňový poplatník mající příjmy ze samostatné činnosti či nájmu (i příležitostné) se může rozhodnout, zda u nich využije skutečné výdaje nebo výdaje procentem z příjmů, tzv. výdaje paušálem. Výše uplatnitelného procenta z příjmů se liší podle druhu příjmu, sazby se pohybují mezi 30 až 80 %. Pokud by dílčí základy daně, u nichž poplatník použil výdaje paušálem, přesáhly 50 % základu daně, zaniká mu nárok na slevu na manželku a daňové zvýhodnění na vyživované dítě.

Dalšími prostředky daňové optimalizace jsou v českém prostředí nezdanitelné části základu daně uvedené v § 15 ZDP a odčitatelné položky uvedené v § 34, jimiž si daňový poplatník může snížit základ daně.

3.2 Možnosti daňové optimalizace v Nizozemsku

Na rozdíl od podmínek v ČR nizozemský poplatník pro uplatnění slev na dani nemusí mít podepsaný dokument podobný českému prohlášení poplatníka k dani.

Oproti české právní úpravě má většina nizozemských slev na dani omezení podle výše dosahovaných příjmů (většinou příjmů Boxu 1). Se zvyšujícím se příjmem hodnota slev klesá. Některé slevy na daně mohou uplatnit pouze poplatníci s určitou maximální výší příjmů.

Zajímavou možností optimalizace je pro poplatníka vynětí prvních 21 139 EUR příjmů Boxu 3 – z úroků a investic – ze zdanění.

Daňový poplatník Nizozemska má možnost snížit svůj základ daně rovněž o celou řadu odčitatelných položek. Zvláštní je systém jejich uplatnění. Nejprve se částky odečítají od DZD Boxu 1, následně od DZD Boxu 3, a pokud ani tento není dostatečný, přikročí se k odpočtu od DZD Boxu 2. Velké množství těchto odpočtů nemá zákonem stanovený limit pro uplatnění.

Nizozemská legislativa umožňuje poplatníkům širokou možnost daňové optimalizace pomocí uplatnění ztrát. Ztráty obecně nelze započítat mezi různými kategoriemi zdanitelných příjmů, avšak poplatník může ztrátu přenést až na tři předchozí zdaňovací období nebo až na devět let do budoucna.

3.3 Návrhy

Autor navrhuje změnu české legislativní úpravy zdanění příjmů fyzických osob tím, že by se snížila výše základní slevy na dani. Současně by pro ni bylo možné uplatnit pro ni určitý způsob degrese s nárůstem příjmů obdobně jako v Nizozemsku. Tím by státní aparát mohl vybrat větší část daně a efektivní sazba daně by se mohla rovněž potenciálně zvýšit.

Autor práce dále navrhuje, aby česká právní úprava zavedla odpočet na dani pro příjmy ze závislé činnosti obdobný nizozemské možnosti odečíst od své daňové povinnosti náklady na cestu do zaměstnání, např. při využití hromadné dopravy. Poplatníci hledající nové či jiné zaměstnání by se potenciálně mohli ucházet o práci vzdálenější místu jejich bydliště, přičemž by si mohli náklady na cestu odečíst od daňové povinnosti. Toto opatření by rovněž mohlo pomoci snížit frikční nezaměstnanost.

Poplatník Nizozemska, který žije ve společné domácnosti s vyživovaným dítětem a je samoživitelem, má z tohoto titulu slevu na dani. Tato sleva se od většiny ostatních slev na dani navíc liší tím, že se zvyšujícím se příjmem ze zaměstnání má poplatník nárok na vyšší hodnotu slevy, až 2 133 EUR za zdaňovací období. Autor práce se domnívá, že podobnou slevu by v české právní úpravě přivítala většina rodičů samoživitelů.

Autor práce rovněž navrhuje změnu v nastavení možností uplatnění daňových ztrát v české daňové úpravě. Pro poplatníka daně by mohlo být zajímavé mít možnost uplatnit ztrátu i na předcházející období, v čemž autor vidí potenciál zlepšení podnikatelského prostředí při začátku podnikání. Na druhou stranu pro stát by mohlo být zajímavé převzít myšlenku omezení uplatnění ztrát jen na tu kategorii příjmů, z níž v minulosti ztráta vznikla.

Dále autor považuje za vhodné inspirovat se nizozemskou právní úpravou ve výčtu osvobozených příjmů. Takový výčet totiž v nizozemském zákoně o daních z příjmů nenalezneme, naopak je aplikováno pravidlo, že jakýkoli příjem, který není vyjmenován v zákoně, je považován za osvobozený. Tuzemská právní úprava již obsahuje poměrně přesný popis toho, co zdanitelným příjmem je, a odstraněním výčtu osvobozených příjmů by se zákon zjednodušil.

Zvláštní slevou, kterou nalezneme ze dvou porovnávaných států jen v Nizozemsku, je sleva na zaměstnance. Tu mohou využít ti poplatníci, jimž plynou příjmy ze závislé činnosti. Její hodnota se snižuje s rostoucími příjmy a v některých pásmech je její výše konstantní, v ostatních se musí spočítat zákonem daným vzorcem. Proto autor doporučuje snížit počet pásem této slevy pro zjednodušení jejího uplatnění.

Nizozemským poplatníkům je umožněno řešit většinu daňových záležitostí elektronicky. Autor práce věří, že i v České republice bude tato alternativa k ručně vyplňovaným tiskopisům brzy dostupná. Státní aparát by tím mohl v dlouhodobém horizontu ušetřit za náklady spojené s tiskem a distribucí tiskopisů daňových přiznání, náklady na úředníky a další zdroje.

Pro daňovou legislativu Nizozemska by autor doporučil zavedení určité alternativy institutu daňového bonusu či zvýhodnění, který by mohli využívat poplatníci s nižšími příjmy.

Nejvyšší nizozemská sazba daně z příjmů z práce a obydlí (Box 1) činí 52 %, zatímco v České republice je pro všechny příjmy všech poplatníků uplatněna jednotná sazba 15 %. Nizozemští poplatníci dosahující vysokých příjmů mají výrazně omezené možnosti snížení své daňové povinnosti slevami na dani. Proto autor doporučuje snížení této nejvyšší sazby na hodnotu nepřevyšující 50 % při zachování stejných pravidel pro uplatnění slev na dani.

ZÁVĚR

Autor práce si jako hlavní cíl své práce vytyčil porovnání zdanění poplatníků daně z příjmů fyzických osob v České republice a Nizozemsku. Tento cíl byl dále rozšířen o popsání základních pojmů, vymezení zákonných ustanovení a modelací procesu zdanění poplatníka této daně, přičemž modelové příklady byly zaměřeny především na příjmy ze závislé činnosti. Jelikož se jedná o velice komplexní problematiku, bylo možné srovnat pouze omezené množství aspektů zdanění příjmů fyzických osob v obou zemích.

První kapitola byla pojata jako teoretická. V její úvodní části se autor zabýval popisem obecných základních termínů týkajících se zdanění příjmů, funkcí daní, daňových principů a různých způsobů třídění daní.

Obsahem dalších podkapitol byl popis zásad, právních úprav zdaňování fyzických osob, vyjmenování slev na dani, odčitatelných položek či jiných položek, které se dají odečíst od základu daně společně s výpisem podmínek jejich možného použití, a to jak v České republice, tak v Nizozemsku. Kromě těchto položek autor věnoval pozornost i sociálním příspěvkům, které do jisté míry splňují určité charakteristiky daně a ovlivňují výši poplatníkova čistého příjmu.

Druhá kapitola byla zaměřena prakticky. Ve své první části se věnovala srovnání podobností a analýze odlišností systémů fungování daně z příjmů fyzických osob obou zemí, a to díky využití teoretických poznatků nabytých v úvodní části práce. Autor navíc srovnával vybrané makroekonomické ukazatele obou zemí. Druhá část kapitoly byla věnována komparaci procesu zdanění fiktivních poplatníků se zákonnou minimální mzdou, průměrnou mzdou podle dostupných údajů organizace OECD a odhadnutou nadprůměrnou mzdou v modelových příkladech. Závěrem této kapitoly bylo finální srovnání a zhodnocení výsledných daňových povinností modelových poplatníků. Při této komparaci autor práce využil ukazatele parity kupní síly. Autor rovněž zhodnotil, jaký vliv má výše zdanění na životní úroveň daňového poplatníka.

Na závěr autor poskytl návrhy pro daňovou optimalizaci poplatníka daně z příjmů fyzických osob tak, aby dokázal snížit svou daňovou povinnost v maximální možné

zákonné míře. Současně autor uvedl návrhy na potenciální úpravy daňové legislativy jak České republiky, tak Nizozemska.

Při zpracování této bakalářské práce se autor seznámil s mnoha zajímavými skutečnostmi.

Autorovi práce se podařilo nalézt aktuální literaturu věnující se nizozemskému zdanění příjmů fyzických osob převážně v holandštině. Díky možnostem internetu autor nalezl i mnoho anglicky psaných článků. Největší pomocí pro sepsání částí práce zabývajících se nizozemskou právní úpravou však pro autora byla komunikace s přítelem žijícím v Nizozemsku od narození. Ten byl schopen poskytnout náhled do skutečně uplatňované praxe zdanění poplatníka, rady i odkazy na odborné články zabývající se danou problematikou. Množství dostupné literatury o nizozemském zdanění fyzických osob přeložené do českého jazyka však není příliš rozsáhlé ani aktualizované.

Časté změny daňové legislativy se provádí jak v České republice, tak i v ostatních členských státech Evropské unie, a proto je nutné mít přístup k nejnovějším informacím o platné zákonné úpravě.

Část webových stránek nizozemského daňového úřadu – Belastingdienst Nederland en Douane Nederland – je přeložena do angličtiny a němčiny, ovšem většina těchto informací je použitelná pouze pro nerezidenty, tudíž nevhodná pro účel této práce.

Autor shledává, že jak český, tak nizozemský zákon o daních z příjmů obsahuje paragrafy či body, které byly minulými úpravami zákona zrušeny. Oba zákony se tím stávají méně přehledné, ale ve skutečnosti obsahují stále podobné množství informací.

Autor práce považuje seznámení se se zákonnou úpravou zdanění fyzických osob v jiné zemi a jejím porovnáním s tuzemským systémem zdanění za velmi přínosné pro jeho vlastní ekonomický přehled. Pro autora byla tvorba práce na daném tématu zároveň výzvou i příležitostí důkladně poznat nejen daňový, ale například i sociální systém jiného členského státu EU. Při zpracování byl autor navíc nucen zamyslet se nad odlišnými sociálními podmínkami a vžít se jak do role poplatníků s podprůměrnými, průměrnými příjmy, tak do role poplatníků s nadprůměrnými příjmy. Díky této práci si

autor rozšířil své odborné znalosti a získal další informace do značné míry přesahující vymezené zaměření této bakalářské práce.

Přílohami bakalářské práce jsou vzorové tiskopisy daňových přiznání k dani z příjmů fyzických osob užívané v České republice (včetně příloh) a Nizozemsku.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Odborné publikace

BRYCHTA, Ivan., Ivan MACHÁČEK a Martin DĚRGEL, 2013. *Daň z příjmů 2013*. Praha: ASPI. ISBN 978-80-7357-995-1.

KUBÁTOVÁ, Květa, 2010. *Daňová teorie a politika*. 5. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 275 s. ISBN 978-80-7357-574-8.

KUBÁTOVÁ, Květa, 2009. *Daňová teorie: úvod do problematiky*. 2. aktualiz. vyd. Praha: ASPI, 120 s. ISBN 978-80-7357-423-9.

MACHÁČEK, Ivan, 2010. *Daň z příjmů fyzických osob 2010: praktická pomůcka k daňové optimalizaci*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 273 s. ISBN 978-80-7400-188-8.

MARKOVÁ, Hana, 2014. *Daňové zákony: úplná znění platná k 1. 1. 2014*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3206-0.

NERUDOVÁ, Danuše, 2014. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 332 s. ISBN 978-80-7478-626-6.

NIESSEN, R. a A. BOLLEN-VANDENBOORN, 2014. *De wet inkomstenbelasting 2001: editie 2014 met hoofdzaken loonbelasting*. 12. druk. Haag: Sdu Uitgevers, 717 pages. ISBN 978-901-2393-850.

ŠIROKÝ, Jan, 2013. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 28 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SD, odraz ekonomické krize v daňové politice EU, zdanění finančního sektoru*. 6. aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Linde Praha, 386 s. ISBN 978-80-7201-925-0.

VANČUROVÁ, Alena, 2014. *Zdanění osobních příjmů*. 1. vyd. Praha: Wolters Kulwer, 428 s. ISBN 978-80-7478-388-3.

ZAJÍČKOVÁ, Miroslava, Radim BOHÁČ a Igor VEČEŘ, 2012. *Základ daně z příjmů a DPH ve vybraných státech EU z pohledu daňové harmonizace*. 1. vyd. Praha: Leges, 470 s. ISBN 978-808-7576-212.

Zákony

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ze dne 20. listopadu 1992.

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád ze dne 22. července 2009.

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti ze dne 20. listopadu 1992.

Internetové články

BLUE CLUE. *Income tax Netherlands: Key facts on income tax and social security 2014*. [online]. Blue Clue Tax Solutions, 2014 [cit. 2015-05-04]. Dostupné z: http://www.blueclue.nl/images/brochures/en/Income%20Tax%20Netherlands%202014.pdf

DELOITTE. *Taxation and Investment in Netherlands 2014*. [online]. Deloitte Touche Tohmatsu Limited, 2014 [cit. 2015-05-04]. Dostupné z: http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-netherlandsguide-2014.pdf

KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová politika nových členských zemí Evropské unie – jsou zde typické znaky. In: *Sborník z mezinárodní vědecké konference Theoretical and Practical Aspects of Public Finance*. 2008, s. 10. Dostupné z: http://kvf.vse.cz/storage/1218123205_sb_kubtovkvta.pdf

PRAUSOVÁ, Marcela. *Pregnantní indikátor pro komparaci daňového zatížení práce – rovná daň versus efektivní sazba daně*. [online]. 2011, s. 10. Dostupné z: http://emi.mvso.cz/EMI/2011-01/08%20Prausova/Prausova.pdf

Ostatní internetové zdroje

Belastingdienst: Tabel algemene heffingskorting 2014. *Belastingdienst.nl* [online]. Vydáno: 2015a [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: http://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/prive/inkomstenbelasting/heffingskortingen_boxen_tarieven/heffingskortingen/algemene_heffingskorting/algemene_heffingskorting_inkomensafhankelijk/tabel_ahk_2014

Belastingdienst: Tabel arbeidskorting 2014. *Belastingdienst.nl* [online]. Vydáno: 2015b [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: http://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/prive/inkomstenbelasting/heffingskortingen_boxen_tarieven/heffingskortingen/arbeidskorting/tabel_arbeidskorting_2014?projectid=98f8c360-e92a-4fe2-aea6-27e9087ce4a1

Belastingdienst: Heffingskortingen. *Belastingdienst.nl* [online]. Vydáno: 2015c [cit. 2015-05-09]. Dostupné z: http://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/prive/inkomstenbelasting/heffingskortingen_boxen_tarieven/heffingskortingen/

Český statistický úřad: Databáze Eurostatu. *Český statistický úřad* [online]. Vydáno: 2015a [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h

Český statistický úřad: Databáze Eurostatu, HDP na obyvatele v PPS (standard kupní síly). *Český statistický úřad* [online]. Vydáno: 2015b [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=tec00114

Český statistický úřad: Databáze Eurostatu, Minimální mzdy. *Český statistický úřad* [online]. Vydáno: 2015c [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=tps00155

Český statistický úřad: Statistiky. *Český statistický úřad* [online]. Vydáno: 2015d [cit. 2015-05-08]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/statistiky

Expatax: Tax tips. *Expatax.nl* [online]. Vydáno: 2015 [cit. 2015-05-08]. Dostupné z: http://www.expatax.nl/taxtips.php

Government: Salaries tax and social insurance contributions. *Government.nl* [online]. Vydáno: 2015 [cit. 2015-05-20]. Dostupné z: http://www.government.nl/issues/taxation-and-businesses/salaries-tax-and-social-insurance-contributions

Jak podnikat: Termín podání daňového přiznání. *Jakpodnikat.cz* [online]. Vydáno: 30. 3. 2015 [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: http://www.jakpodnikat.cz/termin-podani-danoveho-priznani.php

Ministerstvo práce a sociálních věcí: Přehled o vývoji částek minimální mzdy. *MPSV.cz* [online]. Vydáno: 24. 10. 2014 [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/cs/871

Ministerstvo práce a sociálních věcí: Vyhláška č. 296/2013 Sb. *MPSV.cz* [online]. Vydáno: 6. 5. 2015 [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/ppropo.php?ID=v296_2013

OECD: Average annual wages. *OECD.org* [online]. Vydáno: 2015b [cit. 2015-05-17]. Dostupné z: https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=AV_AN_WAGE#

OECD: Netherlands. *OECD.org* [online]. Vydáno: 2015a [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: https://data.oecd.org/netherlands.htm

OECD: Purchasing Power Parities for GDP and related indicators. *OECD.org* [online]. Vydáno: 2015c [cit. 2015-05-14]. Dostupné z: http://stats.oecd.org/#

OECD: Revenue Statistics – Comparative tables. *OECD.org* [online]. Vydáno: 2015d [cit. 2015-05-13]. Dostupné z: https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=REV

Tax Consultants International: Dutch Tax Rates 2014 – Individuals. *Tax-Consultants-International* [online]. Vydáno 22. 1. 2014 [cit. 2015-05-20]. Dostupné z: http://www.tax-consultants-international.com/read/14670

Tax Consultants International: The Levy of Dutch Social Security Contributions. *Tax-Consultants-International* [online]. Vydáno 31. 12. 2014 [cit. 2015-05-20]. Dostupné z: http://tax-consultants-international.com/read/dutch-social-security-contributions

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČR – Česká republika

NL - Nizozemsko

EU – Evropská unie

Kč – Koruna česká (měnová jednotka)

EUR – Euro (měnová jednotka)

USD – Americký dolar (měnová jednotka)

OECD – Organizace pro evropskou koordinaci a rozvoj

ČSÚ – Český statistický úřad

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

Sb. – Sbírka zákonů

ZDP – Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

DPFO – Daň z příjmů fyzických osob

ZD – Základ daně

DZD – Dílčí základ daně

SP – Sociální pojištění

ZP – Zdravotní pojištění

NSP – Národní sociální pojištění

OSVČ – Osoba samostatně výdělečně činná

HDP – Hrubý domácí produkt

PPP – Parita kupní síly

PPS – Standard kupní síly

HPP – Hlavní pracovní poměr

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tabulka č. 1 Klasifikace daní dle OECD 21
Tabulka č. 2 Limity pro nezdanitelné části daně v ČR 30
Tabulka č. 3 Slevy na dani v ČR 32
Tabulka č. 4 Příspěvky na sociální zabezpečení v ČR 34
Tabulka č. 5 Kategorie příjmů nizozemské DPFO 37
Tabulka č. 6 Základní sleva na dani v NL 42
Tabulka č. 7 Sleva na dani na zaměstnance v NL 42
Tabulka č. 8 Sazby daně pro box 1 43
Tabulka č. 9 Národní sociální pojištění v NL 44
Tabulka č. 10 Příspěvky na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění v NL 45
Tabulka č. 11 Základní informace o ČR 48
Tabulka č. 12 Základní informace o NL 48
Tabulka č. 13 Srovnání parity kupní síly 52
Tabulka č. 14 Srovnání podmínek daňové rezidence 53
Tabulka č. 15 Srovnání předmětu daně 54
Tabulka č. 16 Výdaje uplatněné procentem z příjmů v ČR 55
Tabulka č. 17 Srovnání nezdanitelných částí daně a odčitatelných položek 56
Tabulka č. 18 Srovnání maximálních sazeb daně 58
Tabulka č. 19 Srovnání minimálních mezd 59
Tabulka č. 20 Výpočet měsíční zálohy na daň pana Nováka 65
Tabulka č. 21 Výpočet daňové povinnosti pana Nováka 66
Tabulka č. 22 Výpočet měsíční zálohy na daň paní Novotné 67
Tabulka č. 23 Výpočet jednotlivých DZD paní Novotné 67
Tabulka č. 24 Výpočet daňové povinnosti paní Novotné 68
Tabulka č. 25 Výpočet měsíční zálohy na daň pana Procházky 69
Tabulka č. 26 Výpočet jednotlivých DZD pana Procházky 70
Tabulka č. 27 Test na solidární zvýšení daně pana Procházky 71
Tabulka č. 28 Výpočet daňové povinnosti pana Procházky 71
Tabulka č. 29 Výpočet měsíční zálohy na daň pana de Jonga 72
Tabulka č. 30 Výpočet daňové povinnosti pana de Jonga 73
Tabulka č. 31 Výpočet měsíční zálohy na daň paní Molenaarster 74

Tabulka č. 32 Výpočet daňové povinnosti paní Molenaarster 75
Tabulka č. 33 Výpočet měsíční zálohy na daň pana Jansena 76
Tabulka č. 34 Výpočet daňové povinnosti pana Jansena 77
Tabulka č. 35 Poměr hrubých mezd k celkovému ZD poplatníků s průměrnými mzdami 80
Tabulka č. 36 Komparace efektivního zdanění 84
Tabulka č. 37 Komparace čistých mezd vyjádřených v paritě kupní síly 87

Graf č. 1 Vývoj daňové kvóty v letech 2008 - 2012 49
Graf č. 2 Podíl výnosů jednotlivých skupin daní dle třídění OECD na celkovém zdanění 50
Graf č. 3 Ukazatel PPS 51
Graf č. 4 Komparace efektivního zdanění 84
Graf č. 5 Rozložení průměrné měsíční hrubé mzdy v ČR 85
Graf č. 6 Rozložení průměrné měsíční hrubé mzdy v NL 86

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1 Schéma výpočtu daňové povinnosti v ČR 61
Obrázek č. 2 Schéma výpočtu daňové povinnosti v NL 63

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 Přiznání k dani z příjmů FO - ČR.....I
Příloha č. 2 Příloha č. 1 k přiznání k dani z příjmů FO - ČR..... V
Příloha č. 3 Příloha č. 2 k přiznání k dani z příjmů FO - ČR.....IX
Příloha č. 4 Přiznání k dani z příjmů FO - NL.....XI